

Joanna Szumierz

FANTASTICO! 1

PREPARIAMOCI PER LA LEZIONE!

PARTE PRIMA

A1 – A2

Wydawnictwo Oggitaliano

Wydawca:
Oggitaliano Joanna Szumierz
Wydawnictwo Oggitaliano
Bielsko-Biała

© Copyright by Wydawnictwo Oggitaliano
Bielsko-Biała 2014
Wydanie pierwsze 2014
ISBN 978-83-936642-2-1
Skład i opracowanie graficzne: TERKA Remigiusz Dąbrowski

WSTĘP

Zeszyt „Prepariamoci per la lezione!” został opracowany jako dopełnienie podręcznika „Fantastico! 1”. Ma on ułatwić uczniowi przyswojenie nowego słownictwa, jak i umożliwić pełne zrozumienie wprowadzanego materiału gramatycznego.

Numer strony pojawiający się przy kolejnym temacie w zeszycie, jak i tytuł jednostki lekcyjnej stanowią odniesienie do materiału podręcznikowego znajdującego się we wskazanym miejscu.

Przygotowaniem do lekcji prowadzonej w oparciu o podręcznik „Fantastico! 1” są kluczowe zdania podane w zeszycie wraz z ich tłumaczeniem na język polski. Spełniają one podwójną funkcję: wprowadzają nowe słownictwo, jak i ułatwiają przygotowanie się do kolejnej lekcji. Przytoczenie w zeszycie całych zdań, a nie tylko poszczególnych słów, związanych z wprowadzanym tematem, pozwala na pełniejsze zrozumienie konstrukcji gramatycznej, jak i zapewnia użycie leksyki w sposób poprawny.

Kolejnym elementem zeszytu „Prepariamoci per la lezione!” jest opis terminów, form i zagadnień gramatycznych wprowadzanych w podręczniku. Każde nowe pojęcie opatrzone jest w podręczniku numerem, który odsyła ucznia do konkretnego miejsca w zeszycie „Prepariamoci per la lezione!”, gdzie znajdzie nowe formy gramatyczne, jak i opis zagadnienia w języku polskim, wraz z przykładami w języku włoskim z tłumaczeniem na język polski. Taka forma przedstawienia nowego materiału wprowadzonego w podręczniku powinna pozwolić uczniowi na dogłębne zrozumienie nowych pojęć i zjawisk gramatycznych. Jest to zarazem kompendium wiedzy pozwalające na powtórzenie materiału w sposób usystematyzowany.

Ostatnim elementem zeszytu jest alfabetyczny słowniczek włosko-polski kluczowych wyrazów pojawiających się w dialogach w podręczniku „Fantastico! 1”.

Nowe terminy, które pojawiają się w podręczniku, a nie zostały ujęte w słowniczku, mają stanowić zachętę dla ucznia do skorzystania z istniejących słowników, tłumaczących niejednokrotnie w obszerny sposób wprowadzane jednostki leksykalne, pozwalając jednocześnie na poszerzenie wiadomości.

Symbolika

1 – Przeczytaj komentarz gramatyczny

Skróty

s.m. – sostantivo maschile – rzeczownik rodzaju męskiego

s.f. – sostantivo femminile – rzeczownik rodzaju żeńskiego

s.m.pl. – rzeczownik rodzaju męskiego liczba mnoga

s.f.pl. – rzeczownik rodzaju żeńskiego liczba mnoga

Strona 7

UNITA I – NOI E LA NOSTRA FAMIGLIA

UNIT I – MY I NASZA RODZINA

LESSICO:

**Mi presento. Ciao, mi chiamo Maria.
Sono italiana di Reggio Emilia.**

Imparo la pronuncia italiana.

Hai un'ottima pronuncia!

Che freddo oggi!

Ecco la mia famiglia!

**Franco è un bel ragazzo,
solo che ha
un brutto carattere.**

Faccio l'insegnante alle medie.

Przedstawię się. Cześć, nazywam się Maria. Jestem Włoszką z Reggio Emilia.

Uczę się włoskiej wymowy.

Masz świetną wymowę!

Ale dzisiaj zimno!

Oto moja rodzina!

Franco jest przystojnym chłopakiem, tylko że ma trudny charakter. (**brutto** –zły)

Pracuję jako nauczyciel w gimnazjum.

Strona 8

ALL'UNIVERSITÀ DI BOLOGNA

NA UNIWERSYTECIE W BOLONII

LESSICO:

Vero.

Piacere.

Esatto.

A presto!

Di dove sei?

Di che nazionalità sei?

Dove abiti?

Buona giornata!

Prawda.

Miło mi.

Dokładnie.

Do zobaczenia!

Skąd jesteś?

Jakiej jesteś narodowości?

Gdzie mieszkasz?

Miłego dnia!

GRAMMATICA

1 L'AGGETTIVO – PRZYMIOTNIK

Przymiotnik w języku włoskim jest uzgadniany w liczbie i w rodzaju do rzeczownika z którym występuje w zdaniu.

Przykład: **Paolo è spagnolo.** Paweł jest Hiszpanem.
Maria è spagnola. Maria jest Hiszpanką.

W rodzaju męskim przymiotnik może kończyć się na literę **-o**.

Przykład: **spagnolo** *Hiszpan*
russo *Rosjanin*

Uwaga: Przymiotnik określający narodowość na ogół pisany jest małą literą. W niewielu przypadkach można się spotkać z zapisem wielką literą. Dzieje się tak, gdy chcemy podkreślić, że mówimy o przedstawicielu danej nacji.

W takim przypadku w rodzaju żeńskim przymiotnik będzie kończył się na literę **-a**.

Przykład: **spagnola – spagnola**
Hiszpan – Hiszpanka
russo – russa
Rosjanin – Rosjanka

Liczba mnoga natomiast będzie tworzona według następującego schematu:

Przykład: rodzaj męski /l.poj./ **spagnolo** – *Hiszpan*
 /l.mn./ **spagnoli** – *Hiszpanie*

Przykład: rodzaj żeński /l.poj./ **spagnola** – *Hiszpanka*
 /l.mn./ **spagnole** – *Hiszpanki*

Przymiotnik, tak w rodzaju męskim jak i żeńskim, może kończyć się również na literę **-e**. Wówczas rodzaj żeński i liczba mnoga będzie tworzona jak poniżej:

Przykład: rodzaj męski /l.poj./ **francese** – *Francuz*
 /l.mn./ **francesi** – *Francuzi*

Przykład: rodzaj żeński /l.poj./ **francese** – *Francuzka*
 /l.mn./ **francesi** – *Francuzki*

L'aggettivo e le sue desinenze przymiotnik i jego końcówki

	maschile rodzaj męski	femminile rodzaj żeński
singolare – l.pojedyncza	-o	-a
plurale – l.mnoga	-i	-e
singolare – l.pojedyncza	-e	-e
plurale – l.mnoga	-i	-i

IL MODO DI PORRE UNA DOMANDA SPOSÓB ZADAWANIA PYTANIA

W języku włoskim pytanie sformułowane jest intonacyjnie, bez żadnej partykuły pytającej.

Przykład: **Sei polacca?** Jesteś Polką?

Le forme interrogative – formy pytające

chi	Chi sei?	<u>Kim</u> jesteś? (chi – kto)
dove	Dove abiti?	<u>Gdzie</u> mieszkasz?
quale/che	Di <u>che</u> nazionalità sei?	<u>Jakiej</u> jesteś narodowości?
che cosa	<u>Che cosa</u> studi?	<u>Co</u> studiujesz?
come	<u>Come</u> stai?	<u>Jak</u> się masz?
quanto	<u>Quanto</u> guadagni?	<u>Ile</u> zarabiasz?
quando	<u>Quando</u> parti?	<u>Kiedy</u> wyjeżdżasz?
perché	<u>Perché</u> studi l'italiano?	<u>Dlaczego</u> uczysz się włoskiego?

Jeżeli konstrukcja czasownika przewiduje użycie przyimka, jest on przenoszony na początek pytania przed formą pytającą.

Przykład: **Di dove siete, ragazzi?**

Da quanto tempo studi a Parigi?

Con chi parli?

Chłopcy, skąd jesteście?

Od jakiego czasu uczysz się w Paryżu?

Z kim rozmawiasz?

L'IMPIEGO DEI PRONOMI PERSONALI ZASTOSOWANIE ZAIMKÓW OSOBOWYCH

Zaimek osobowy jest częścią mowy pełniącą funkcję podmiotu w zdaniu.

Przykład: **Tu sei simpatica.** *Ty jesteś sympatyczna.*

Użycie zaimków osobowych słabych jest fakultatywne:

Przykład: **Io sono italiana.** *Ja jestem Włoszką.*

lub

Sono italiana.

Jestem Włoszką.

O ile naszym zamierzeniem nie jest podkreślenie podmiotu w zdaniu, częściej spotkamy się z konstrukcjami bez zaimka osobowego. Co więcej, w przypadku gdy zdanie zaczyna się od innego słowa, zaimek osobowy przed orzeczeniem źle brzmi i należy się go wystrzegać.

Przykład: **Di che nazionalità sei?**
(*~~Di che nazionalità tu sei?~~)

Jakiej jesteś narodowości?
Jakiej Ty jesteś narodowości?

Powyższe zdanie jest zdaniem błędnym tak w języku włoskim, jak i w polskim).

I pronomi personali atoni – zaimki osobowe słabe

io	ja
tu	ty
lui, lei, Lei	on, ona, Pan/Pani
noi	my
voi	wy
loro	oni/one

4 LA NEGAZIONE – PRZECZENIE

W języku włoskim przeczenie wprowadzane jest poprzez poprzedzenie formy czasownika partykułą *non*.

Przykład: **No, non sono spagnola.**

Nie, nie jestem Hiszpanką.

Strona 10

QUATTRO CHIACCHIERE A ROMA

POGAWĘDKA W RZYMIE

LESSICO:

Perché non ci diamo del tu?

Może przejdziemy na ty?

(perché – dlaczego)

(dare – dać)

Certo.

Pewnie.

Sono qui per lavoro.

Jestem tutaj służbowo.

Sei a Roma in vacanza?

Jesteś w Rzymie na wakacjach?

Con chi sei a Roma?

Z kim jesteś w Rzymie?

GRAMMATICA

5 LA FORMA DI CORTESIA – FORMA GRZECZNOŚCIOWA

W języku włoskim forma grzecznościowa wyrażana jest poprzez użycie trzeciej osoby rodzaju żeńskiego.

Przykład: **Sono italiana. E Lei?**

Jestem Włoszką. A Pan?/A Pani?

6 LE PREPOSIZIONI CON LE LORO COSTRUZIONI PRZYIMKI WRAZ Z KONSTRUKCJAMI

Przyimek jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy, łączącą się w zdaniu najczęściej z rzeczownikiem, czasownikiem czy przysłówkiem. Przyimki będziemy dzielić na proste i ściągnięte.

Przykład: **Abitiamo a Roma.**

Mieszkamy w Rzymie.

Przyimek - a - , znaczący w tym przypadku, - w - należy do grupy przyimków prostych. Kolejne przyimki proste, omawiane poniżej, to: *in*, *da* i *per*. Znaczenie ich określa kontekst, w związku z czym ich tłumaczenie będzie od niego uzależnione.

Przykład: **da sola**

sama

Sono da Pietro.

Jestem u Piotra.

Przyimki ściągnięte natomiast powstają z połączenia przyimka prostego z rodzajnikiem, o którym mowa w punkcie 19.

Przykład: **Abitiamo negli Stati Uniti.**

Mieszkamy w Stanach

Zjednoczonych.

negli – przyimek złożony z przyimka prostego: „in”
i rodzajnika określonego „gli”

Poniżej podajemy konstrukcje stosowane, w większości z przyimkiem prostym, przy wprowadzeniu okolicznika miejsca w podstawowych zwrotach.

Przykład: **Abito a Venezia.**

Mieszkam w Wenecji.

(podając nazwę miasta)

Przykład: **Abito in Italia.**

Mieszkam we Włoszech.

(podając nazwę kraju)

Przykład: **Abito negli Stati Uniti.**

Mieszkam w Stanach

(przy nazwie kraju w liczbie mnogiej)

Zjednoczonych.

Przykład: **Sono qui in vacanza.**

Jestem tutaj na wakacjach.

Przykład: **Loro sono a Roma per lavoro.**

Oni są w Rzymie służbowo.

Przykład: **Sono qui da sola.**

Jestem tutaj sama.

IL VERBO – CZASOWNIK

7 IL PRESENTE – CZAS TERAŻNIEJSZY

Czasownik w języku włoskim kończy się na: **-are, -ere, -ire**. Czas terażniejszy należy do grupy czasów prostych, to znaczy takich, których odmiana polega na dodaniu do tematu czasownika określonych końcówek. Temat czasownika to jego forma podstawowa po odcięciu **-are, -ere** bądź **-ire**. W pierwszej koniugacji czasownik przyjmuje końcówkę **-are**, po odcięciu której będziemy dodawać do tematu następujące formy:

	ABITARE		-ARE
io	abito	io	-o
tu	abiti	tu	-i
lui, lei	abita	lui, lei	-a
noi	abitiamo	noi	-iamo
voi	abitare	voi	-ate
loro	abitano	loro	-ano

Końcówki czasu terażniejszego dla koniugacji drugiej **-ere-** i trzeciej **-ire-**, są podane w punkcie 24.

Strona 14

PARLI TEDESCO?

MÓWISZ PO NIEMIECKU?

LESSICO:

Che lingua parli?

W jakim języku mówisz?

Secondo te, l'italiano è facile, per me, è difficile.

Według ciebie włoski jest łatwy, ale dla mnie jest trudny.

Sei portata per le lingue.

Jesteś uzdolniona językowo.

Sono negata per le lingua.

Nie jestem uzdolniona językowo.

Lavoro in una ditta italiana.

Pracuję we włoskiej firmie.
(**ditta s.f.** – firma)

Qui imparo molto!

Tutaj dużo się uczę!
(**imparare** – uczyć się)

Tu impari velocemente ed io no.

Ty szybko się uczysz, a ja nie.

Tutto chiaro!

Wszystko jasne!

Da quando studi l'italiano?

Od kiedy uczysz się włoskiego?

GRAMMATICA

8 GLI AVVERBI E GLI AGGETTIVI – QUANTO/TANTO/MOLTO/ POCO/TROPPO PRZYSŁÓWKI I PRZYMIOTNIKI – ILE/DUŻO/MAŁO/ZA DUŻO

Wymienione w tytule wyrazy, występujące w języku polskim w funkcji przysłówka, w języku włoskim, jeżeli są użyte z rzeczownikiem, zachowują się jak przymiotniki i ich końcówka jest uzgadniana według zasad ogólnych:

Przykład: **Ho molti amici** Mam dużo przyjaciół,
ma poche amiche. ale mało przyjaciółek.

Z czasownikami, natomiast, formy te przyjmują funkcję przysłówka i są nieodmiennie.

Przykład: **Lavoro molto.** Dużo pracuję.
Lavoriamo molto. Dużo pracujemy.

UWAGA!

Jak można zauważyć, w języku włoskim przysłówki umiejscawiany jest po czasowniku. W języku polskim natomiast występuje częściej na początku zdania.

Przykład: **Noi studiamo poco.** Mało się uczymy.
Voi parlate molto. Dużo mówicie.

Należy zwrócić uwagę na tłumaczenie przysłówka **troppo**.

– Z czasownikami:

Przykład: **Lavoro troppo.** Pracuję za dużo.

– Z drugim przysłówkiem zmienia się znaczenie określenia **troppo**:

Przykład: **Lavoro troppo poco.** Pracuję za mało.

9 LE CONGIUNZIONI: ANCHE/NEANCHE SPÓJNIKI: TAKŻE/TEŻ NIE

Spójnik **anche** stosowany jest w zdaniach twierdzących.

Przykład: **Anche tu abiti a Firenze.** Ty także mieszkasz we Florencji.

Spójnik **neanche**, natomiast, występuje w zdaniach przeczących. Jeżeli zdanie będzie się zaczynać od tegoż spójnika, nie występuje podwójne przeczenie i nie stosujemy partykuły przeczącej „non”.

Przykład: **Neanche tu abiti a Roma.** Ty też nie mieszkasz w Rzymie.

Jeżeli spójnik **neanche** pojawi się w drugiej części zdania, zachowane jest podwójne przeczenie z użyciem partykuły **non**.

Przykład: **Non abiti a Roma neanche tu.**

Ty też nie mieszkasz w Rzymie.

Strona 16

TUTTO BENE, RAGAZZI?

LESSICO:

Come stai?

Che stai facendo?

Ci vediamo!

Mi fa piacere!

Mi dispiace tanto!

La mamma non c'è a casa.

Luisa è una spaccona!

Tutt'altro!

Nient'affatto!

Torno fra un po'.

D'accordo.

Mi sei simpatica!

Forse è vero.

Sto benone.

Sono stanca!

Proprio così!

Cosa insegna tua sorella?

La matematica non è mica facile!

Infatti.

Luigi parla solo di te.

Mi stai ascoltando?

Sto guardando la televisione.

WSZYSTKO W PORZĄDKU, CHŁOPAKI?

Jak się masz?

Co teraz robisz?

Do zobaczenia!

Cieszę się!

Przykro mi!

Mamy nie ma w domu.

Luiza to chwalipięta!

Wręcz przeciwnie!

Wcale nie! (Nic z tych rzeczy!)

Wracam za niedługo.

Dobrze. (Zgodą)

Wydajesz mi się sympatyczna!
(Lubię cię!)

Może to prawda.

Czuję się świetnie.

Jestem zmęczona!

Właśnie tak.

Czego uczy twoja siostra?

Matematyka nie jest wcale taka łatwa!

Rzeczywiście.

Luigi mówi tylko o tobie.

Słuchasz mnie?

Oglądam (teraz) telewizję.

GRAMMATICA

LE STRUTTURE CON IL VERBO STARE
STRUKTURY Z CZASOWNIKIEM STARE
a) stare + gerundio (imiesłów czasu teraźniejszego)

Konstrukcja wyraża czynność w toku.

W konstrukcji odmieniamy czasownik *stare* i dodajemy nieodmienny imiesłów czasu teraźniejszego.

Przykład: **Sto lavorando.** *Pracuję. (w tej chwili)*

Konstrukcja ta podkreśla fakt, iż czynność jest aktualnie wykonywana. Jeżeli użyjemy formy czasu teraźniejszego, zmienia się znaczenie:

Przykład: **Lavoro a scuola.** *Pracuję w szkole.*
(Pracuję nie w chwili obecnej, informuję tylko rozmówcę o tym, że moim miejscem pracy jest szkoła).

Gerundio – formazione – Tworzenie imiesłowu czasu teraźniejszego

Imiesłów czasu teraźniejszego jest nieodmienną formą czasownika. Tworzony jest przez dodanie do tematu czasownika końcówki, jak poniżej:

lavorare – lavorando	pracować – pracując
prendere – prendendo	brać – biorąc
dormire – dormendo	spać – śpiąc

b) stare + per + infinito – stare z przyimkiem per i z bezokolicznikiem

Wyraża czynność, która będzie miała miejsce w najbliższej przyszłości.

W konstrukcji odmieniamy czasownik *stare*, dodajemy przyimek *per* i bezokolicznik danego czasownika.

Przykład: **Sto per partire.** *Wkrótce wyjadę.*

Przykład: **Stai per finire.** *Zaraz skończysz.*

Strona 20
MA CHE DICI?!
ALE CO TY MÓWISZ?!
LESSICO:

Maria è brava, parla pure francese!

Maria jest zdolna, mówi nawet po francusku!

Luigi parla un po' italiano.

Luigi mówi trochę po włosku.

Non è vero niente!

To wcale nie jest prawda!

Sono gli altri che mi dicono che sono brava!	To inni mówią mi, że jestem zdolna!
Sei gelosa!	Jesteś zazdrosna!
Tutte storie!	Głupie gadanie!
Sei contenta?	Jesteś zadowolona? Cieszysz się?
Domani comincio il corso d'italiano.	Jutro rozpoczynam kurs włoskiego.
Non sono sicura.	Nie jestem pewna.

GRAMMATICA

L'IMPIEGO DEI VERBI *DIRE* E *PARLARE*

ZASTOSOWANIE CZASOWNIKÓW *POWIEDZIEĆ* I *MÓWIĆ*

Przykład: **Parlo di funghi.** Mówię o grzybach. (Wprowadza temat rozmowy).

Przykład: **Parlo velocemente.** Mówię szybko. (Wprowadza sposób wykonywania czynności).

Przykład: **Dico che è vero.** Mówię, że to prawda. (Wprowadza cytat).

Przykład: **Dico la verità.** Mówię prawdę. (Odpowiada na pytanie: co?)

Przykład: **Dico di sì.** Mówię, że tak. (W krótkich wypowiedziach stosujemy przyimek **di** zamiast spójnika **che**, czyli że).

Przykład: **Dice di parlare bene italiano.** Twierdzi, że mówi dobrze po włosku.
On twierdzi. = On mówi.

Jeżeli podmiot w zdaniu głównym i w zdaniu podrzędnym jest taki sam, zdanie podrzędne wprowadzane jest przez przyimek *di* i bezokolicznik, co ilustruje poniższy przykład.

Przykład: **Siete contenti
di lavorare a Roma?**

Cieszycie się,
że pracujecie w Rzymie?
Wy się cieszycie. = Wy pracujecie.

Strona 23

CHE COS'HAI?

LESSICO:

Purtroppo male.

Sono raffreddato.

Ho mal di testa e di gola.

Hai la febbre alta e i brividi.

Hai fame?

Hai sete?

Hai sonno?

Hai ragione!

Hai torto!

Ho voglia di dormire.

Dormi molto?

Abbiamo voglia di bere.

Mangi troppo!

Hai fretta?

**Hai freddo? Strano, oggi
fa caldo.**

Hai paura di me?

Che tempo fa?

Fa brutto tempo. Sta piovendo.

Che freddo! Sto tremando tutta!

Tira un vento fortissimo!

CO CI JEST?

Niestety źle.

Jestem przeziębiony.

Boli mnie głowa i gardło.

Masz wysoką gorączkę i dreszcze.
(febbre s.f. – gorączka)

Jesteś głodny/głodna?

Chce Ci się pić? (jesteś spragniony/
spragniona?)

Chce Ci się spać?

Masz rację!

Nie masz racji!

Mam ochotę się przespać.

Dużo śpisz?

Mamy ochotę się napić.

Za dużo jesz!

Spieszysz się?

Jest ci zimno? Dziwne, dzisiaj jest ciepło.

Boisz się mnie?

Jaka jest pogoda?

Jest brzydka pogoda. Pada deszcz.

Ale zimno! Cała się trzęsę!

Wieje bardzo silny wiatr!

GRAMMATICA

 12 I NUMERI CARDINALI – LICZEBNIKI GŁÓWNE

0	zero	11	undici	30	trenta
1	uno	12	dodici	40	quaranta
2	due	13	tredici	50	cinquanta
3	tre	14	quattordici	60	sessanta
4	quattro	15	quindici	70	settanta
5	cinque	16	sedici	80	ottanta
6	sei	17	diciassette	90	novanta
7	sette	18	diciotto	100	cento
8	otto	19	diciannove	200	duecento
9	nove	20	venti	1000	mille
10	dieci	21	ventuno	2000	duemila

W języku włoskim liczebniki pisane są łącznie:

Przykład: **2512** – *duemilacinquecentododici*

Wyjątki stanowią słowa milion i miliard, które pisane są oddzielnie.

1 200 000 – un milione duecentomila

3 300 000 000 – tre miliardi trecento milioni

La formazione dei numeri cardinali con le cifre 1 e 8

Tworzenie liczebników z cyframi 1 i 8

W przypadku liczebnika z końcową cyfrą 1 lub 8, usuwamy ostatnią literę dziesiątki.

Przykład: 31 – **trentuno**

38 – **trentotto**

 13 L'ARTICOLO CON I GIORNI DELLA SETTIMANA
RODZAJNIK PRZY DNIACH TYGODNIA

W odpowiedzi na pytanie: „Jaki jest dziś dzień tygodnia?” w języku włoskim nie stosujemy rodzajnika.

Przykład: **Oggi è mercoledì.**

Dzisiaj jest środa.

Nie używamy także rodzajnika, mając na myśli dzień bieżącego tygodnia.

Przykład: **Ci vediamo giovedì.**

Zobaczymy się w czwartek.

Wprowadzenie rodzajnika przed rzeczownik oznaczający dzień tygodnia zmienia znaczenie wypowiedzenia:

Przykład: **Ci vediamo il martedì.**

**Il lunedì e il venerdì
studiamo l'italiano.**

Widzimy się co wtorek.

W poniedziałki i piątki uczymy
się włoskiego.

14 LA FORMAZIONE DEI NUMERI ORDINALI TWORZENIE LICZEBNIKÓW PORZĄDKOWYCH

	I numeri ordinali	liczebniki porządkowe
1	primo	Od jedenastki liczebniki porządkowe są tworzone poprzez odcięcie ostatniej litery liczebnika głównego i dodanie końcówki -esimo. Przykład: 12 – <i>dodici</i> <i>dodicesimo</i>
2	secondo	
3	terzo	
4	quarto	
5	quinto	
6	sesto	
7	settimo	
8	ottavo	
9	nono	
10	decimo	

15 I NUMERI NELLE DATE – LICZEBNIKI W DATACH

Za wyjątkiem pierwszego dnia miesiąca, w datach używamy liczebników głównych poprzedzonych odpowiednim rodzajnikiem.

Przykład: **il primo** gennaio **il due** marzo **l'otto** novembre **l'undici** dicembre

Przytaczając nazwę miesiąca bez podania danego roku kalendarzowego, stosujemy przyimek prosty.

Przykład: **Sono nata a maggio/in maggio.** Urodziłam się w maju.

Podając dany rok kalendarzowy, używamy przyimka ściągniętego.

Przykład: **Sono nata nel dicembre 1988.** Urodziłam się w grudniu 1988.
lub

Sono nata nel dicembre del 1988.

Strona 27**QUANTI ANNI HAI ?****ILE MASZ LAT?****LESSICO:****Come si chiama tua moglie?**

Jak nazywa się twoja żona?

Sei single o sposato?

Jesteś samotny czy żonaty?

Abbiamo un maschio e una femmina.

Mamy chłopca i dziewczynkę.

Scusi, come si scrive?

Przepraszam, jak to się pisze?

GRAMMATICA**16 IL VERBO RIFLESSIVO CHIAMARSI
CZASOWNIK ZWROTNY NAZYWAĆ SIĘ**Zaimek zwrotny „się” w języku włoskim podlega odmianie jak poniżej:**CHIAMARSI**

io	mi	chiamo
tu	ti	chiami
lui, lei	si	chiama
noi	ci	chiamiamo
voi	vi	chiamate
loro	si	chiamano

Strona 28**L'ITALIA****WŁOCHY****LESSICO:****Con quali paesi confina l'Italia?**

Z jakimi krajami graniczą Włochy?

La capitale è Roma.

Stolicą jest Rzym.

La bandiera italiana è di tre colori.

Flaga Włoch jest trójbarwna.

Il Po è il fiume più lungo.Pad jest najdłuższą rzeką.
(**fiume s.m.** – rzeka)**Il Tevere attraversa Roma.**

Tybr przepływa przez Rzym.

Abito a sud della Polonia.

Sono al mare.

Siamo al fiume.

Sei al lago di Garda?

Siamo in montagna.

Mieszkam na południu Polski.

Jestem nad morzem.

Jesteśmy nad rzeką.

Jesteś nad jeziorem Garda?

Jesteśmy w górach.

Strona 30

LA MIA FAMIGLIA

MOJA RODZINA

LESSICO:

**Frequento la terza media,
mio fratello, invece, la prima
ginnasio.**

**Luigi frequenta l'ultima liceo,
si prepara all'esame di maturità.**

Abbiamo un cane.

**Mia zia è infermiera, lavora in
ospedale.**

Loro sono gemelli.

**I miei cugini sono spesso a casa mia,
io, invece, sono raramente da loro.**

**Ecco il mio cane, per me è come
un membro della famiglia.**

Hai un fratello? – Sì, ce l'ho.

Chodzę do trzeciej klasy gimnazjum, mój
brat natomiast do pierwszej liceum.

Luigi chodzi do ostatniej klasy liceum,
przygotowuje się do egzaminu
maturalnego.

Mamy psa.

Moja ciocia jest pielęgniarką, pracuje
w szpitalu.

Oni są bliźniakami.

Moi kuzynowie są często w moim domu,
ja natomiast jestem u nich rzadko.
(**raramente** – rzadko)

To mój pies dla mnie jest jak członek
rodziny.

Masz brata? – Tak, mam.

GRAMMATICA

**17 L' IMPIEGO DELLA COSTRUZIONE: CE L'HO
ZASTOSOWANIE KONSTRUKCJI: CE L'HO**

W przypadku, gdy w odpowiedzi na pytanie zadane z czasownikiem *avere* chcemy pominąć rzeczownik, jest konieczne zastosowanie konstrukcji: *ce l'ho*. Jeżeli natomiast w odpowiedzi użyjemy rzeczownika, podając nazwę posiadanego przedmiotu lub mówiąc o osobie, wówczas stosujemy czasownik *avere* – mieć.

Przykład: **Hai un fratello?**

Sì, ce l'ho.

Sì, ho un fratello maggiore.

Masz brata?

Tak, mam.

Tak, mam starszego brata.

L'ARTICOLO INDETERMINATIVO E DETERMINATIVO – REGOLE D'IMPIEGO RODZAJNIK NIEOKREŚLONY I OKREŚLONY – ZASADY STOSOWANIA

Rodzajnik w języku włoskim jest elementem występującym przed rzeczownikiem. Jeżeli mówimy o danej osobie lub rzeczy po raz pierwszy, stosujemy rodzajnik nieokreślony.

Przykład: **Questa è una ragazza.**

To jest dziewczyna.

(jakaś dziewczyna)

Jeżeli osoba lub przedmiot zostały już przez nas wymienione lub bliżej określone, używamy rodzajnika określonego.

Przykład: **La ragazza di Pietro è bella.**

Dziewczyna Piotra jest piękna.

Jeżeli dany rzeczownik oznacza osobę lub zjawisko jedyne w swoim rodzaju, używamy rodzajnika określonego, nawet jeśli nie jest dodatkowo określony lub gdy mówimy o nim po raz pierwszy.

Przykład: **Ecco la mamma.**

Oto mama. (rzeczownik o charakterze jednostkowym)

Lubię słońce.

Przykład: **Mi piace il sole.**

LE FORME DELL'ARTICOLO INDETERMINATIVO E DETERMINATIVO FORMY RODZAJNIKA NIEOKREŚLONEGO I OKREŚLONEGO

	1	2	3	4	5
articolo indeterminativo al singolare – rodzajnik nieokreślony w l.poj.	un	un	uno	una	una
articolo determinativo al singolare – rodzajnik określony w l.poj.	il	l'	lo	la	l'
articolo determinativo al plurale – rodzajnik określony w l.mn.	i	gli	gli	le	le

Rzeczownik rodzaju męskiego zaczynający się od spółgłoski

Przykład: **un libro – il libro – i libri**
książka

Rzeczownik rodzaju męskiego zaczynający się od samogłoski, za wyjątkiem litery „i”, po której występuje samogłoska

Przykład: **un amico – l'amico – gli amici**
przyjaciel

Rzeczownik rodzaju męskiego zaczynający się od litery „s”, po której występuje spółgłoska lub od grup liter „gn”, „ps”, „pn”, lub od litery „i” z samogłoską

Przykład: **uno zio – lo zio – gli zii**
wujek

lo Ionio – Morze Jońskie

Rzeczownik rodzaju żeńskiego zaczynający się od spółgłoski

Przykład: **una sedia – la sedia – le sedie**
krzesło

Rzeczownik rodzaju żeńskiego zaczynający się od samogłoski

Przykład: **un'amica – l'amica – le amiche**
przyjaciółka

20 GLI AGGETTIVI POSSESSIVI E I RISPETTIVI ARTICOLI PRZYMIOTNIKI DZIERŻAWCZE I ODPOWIEDNIE RODZAJNIKI

W języku włoskim forma przymiotnika dzierżawczego uzgadniana jest do rodzaju rzeczownika oznaczającego rzecz lub osobę posiadaną, a nie do rodzaju rzeczownika oznaczającego posiadacza.

Przykład: **il suo libro** – jego książka
il suo libro – jej książka

Przymiotnik dzierżawczy w języku włoskim jest poprzedzony odpowiednim rodzajnikiem. Wyjątkiem od tej zasady są rzeczowniki w liczbie pojedynczej odnoszące się do członków rodziny, przy których rodzajnik jest pomijany.

Przykład: **mio padre** – mój ojciec
mia madre – moja matka

Rodzajnik ten pojawia się ponownie, jeżeli do rzeczownika, oznaczającego członka rodziny w liczbie pojedynczej, dodamy dodatkowe określenie lub podamy rzeczownik będący zdrobnieniem.

Przykład: **mia madre – la mia mamma – la mia cara madre**
moja matka – moja mama – moja droga matka

W rzeczownikach w liczbie mnogiej rodzajnik przy zaimku dzierżawczym jest zawsze stosowany.

Przykład: **le loro cugine – le loro care cugine**

ich kuzynki – ich drogie kuzynki

Wyjątkiem od powyższej zasady są zaimki dzierżawcze odnoszące się do trzeciej osoby: *loro* – *ich*, przy których rodzajnik występuje tak w liczbie pojedynczej, jak i w mnogiej.

Przykład: **la loro nonna**

ich babcia

le loro nonne

ich babcie

Strona 35

COME SONO?

JACY SĄ?

LESSICO:

Eva è alta, bassa o di media statura?

Ewa jest wysoka, niska czy średniego wzrostu?

Tu sei magro, lei invece robusta.

Ty jesteś chudy, ona natomiast jest dobrze zbudowana.

Ha i capelli lisci, non ricci come suo padre.

Ma proste włosy, a nie kręcone, jak jej ojciec. (**capelli s.m.pl.** – włosy)

Hai il naso all'insù.

Masz zadarty nos.

Dario ha la carnagione chiara o scura?

Dario ma karnację jasną czy ciemną?

Franco ha gli occhi azzurri.

Franco ma niebieskie oczy.

Ha le orecchie a sventola come suo fratello.

On/ona ma odstające uszy, tak jak jego/jej brat.
(**orecchie s.f.pl** – uszy)

Hai la bocca fine.

Masz wąskie usta. (**bocca s.f.** – usta)

Porti gli occhiali?

Nosisz okulary? (**occhiali s.m.pl.** – okulary)

Sei chiacchierone e pigro, proprio come tua sorella!

Jesteś gadatliwy i leniwy, dokładnie tak jak twoja siostra!

Sei proprio collerico! Perché gridi?

Jesteś naprawdę cholerykiem! Dlaczego krzyczysz?

Giulia è ospitale, secondo te?

Według ciebie, Giulia jest gościnną?

Strona 36

LAVORO, CHE PROBLEMA!

PRACA, ALE PROBLEM!

LESSICO:

Mio nonno fa l'agricoltore, non guadagna bene.

Mój dziadek pracuje jako rolnik, nie zarabia dobrze.

Di questi tempi molte persone sono spesso al verde.

W tych czasach dużo osób jest często bez pieniędzy.

Lavoro in un negozio, ho un lavoro mal pagato e pesante.

Pracuję w sklepie, mam pracę mało płatną i ciężką.
(male – źle)

Suo padre è operaio e la mamma fa la parrucchiera.

Jego/jej ojciec jest robotnikiem, a mama pracuje jako fryzjerka.

Dura la vita!

Ciężkie życie!

Soprattutto Silvia è contenta, ha un buon lavoro.

Szczególnie Sylwia jest zadowolona, ma dobrą pracę.

Passo tanto tempo in questa fabbrica!

Spędzam dużo czasu w tej fabryce!

Fa l'impiegato, non guadagna molto.

Pracuje jako pracownik biurowy, nie zarabia dużo.

impiegato s.m. – pracownik biurowy

Mio padre fa il postino.

Mój ojciec pracuje jako listonosz.

Dici solo stupidate!

Gadasz tylko głupoty!

GRAMMATICA

21 L'IMPIEGO DELL'ARTICOLO CON I NOMI DI MESTIERI UŻYCIE RODZAJNIKA Z NAZWAMI ZAWODÓW

Używając czasownika *essere*, gdy informujemy o wykonywanym zawodzie, pomijamy rodzajnik przed rzeczownikiem.

Przykład: **Sono insegnante.**

Jestem nauczycielem.

Rodzajnik ten jest stosowany, jeżeli bardziej szczegółowo określamy wykonywany zawód.

Przykład: **Sono un'insegnante d'italiano.**

Jestem nauczycielką włoskiego.

Przy użyciu czasownika *fare*, podając zawód danej osoby rodzajnik jest zawsze stosowany.

Przykład: **Faccio l'infermiera.**

Pracuję jako pielęgniarka.

Strona 38

SISTEMA SCOLASTICO IN ITALIA

SYSTEM SZKOLNICTWA WE WŁOSZECH

LESSICO:

Suo fratello frequenta l'asilo nido, lei, invece, fa la scuola materna.

Jej brat chodzi do żłobka, ona natomiast do przedszkola.

Che istituto tecnico frequenti?

Do jakiego technikum chodzisz?

Francesco è diplomato e Giulio è già laureato.

Francesco jest po maturze, a Giulio już po studiach.

Anna ha una laurea breve in economia e finanza?

Anna skończyła studia licencjackie z ekonomii i finansów?

Dov'è la tua pagella?

Gdzie jest twoje świadectwo?

Di nuovo 5?! Ma non studi mai?!

Znowu jedynka?! Czy ty się nigdy nie uczysz?!

Guarda i tuoi voti!

Popatrz na swoje oceny!

Strona 41

UNITÀ II – IN GIRO PER LA CITTÀ!

UNIT II – SPACERUJĄC PO MIEŚCIE!

LESSICO:

Sono le sette, mi devo alzare...

Jest siódma, muszę wstać...

Vorrei iscrivermi ad un corso d'italiano.

Chciałbym zapisać się na kurs włoskiego.

Vorrei prenotare una stanza.

Chciałbym zarezerwować pokój.

Cerchi un albergo?

Szukasz hotelu?

Cerco una camera singola per il due marzo.

Szukam pokoju jednoosobowego na drugiego marca.

Scusi, vorrei ordinare.

Przepraszam, chciałbym/chciałabym złożyć zamówienie.

Vorrei chiedere informazioni, siete aperti la domenica?

Chciałem uzyskać informację, czy mają Państwo otwarte w niedzielę?

Strona 42

**ISCRIZIONE AD UN CORSO
DI LINGUA**

LESSICO:

**Mi interessa un corso d'italiano
a livello base.**

**Vorrei sapere quanto costa
questo corso.**

Perfetto, mi sta bene.

**Ho bisogno di qualche informazione
al riguardo.**

**Loro hanno molta esperienza, sono
aperti e cordiali.**

**Qual'è il Suo indirizzo di posta
elettronica?**

**Ho bisogno di mandare
un modulo da compilare.**

Studio due volte alla settimana.

Da quando studi l'italiano?

Non è lo stesso, è diverso.

Perché chiami questa scuola?

Studio più di due volte alla settimana.

**Questo corso non ha senso
per me.**

In genere, studio da solo.

**Paolo è diverso da me. Non è mai
d'accordo con me. Pensa sempre
diversamente.**

ZAPIS NA KURS JĘZYKOWY

Interesuje mnie kurs włoskiego na
poziomie podstawowym.

Chciałbym wiedzieć ile kosztuje ten kurs.

Doskonale, to mi odpowiada.

Potrzebuję kilku informacji w tym
temacie.

Oni mają duże doświadczenie, są otwarci
i serdeczni.

Jaki jest Pański adres mailowy?

Potrzebuję wysłać formularz do
wypełnienia.

Uczę się dwa razy w tygodniu.

Od kiedy uczysz się włoskiego?

To nie to samo, to coś innego.

Dlaczego dzwoniś do tej szkoły?

Uczę się częściej niż dwa razy
w tygodniu.
(**più di** – więcej niż)

Ten kurs nie ma dla mnie sensu.

Na ogół uczę się sam.

Paolo jest inny niż ja. Nie zgadza się
nigdy ze mną. Myśli zawsze inaczej.

Strona 44**CHIEDERE INFORMAZIONI****LESSICO:**

Vorrei sapere se il corso è già cominciato.

Ho ancora una domanda.

Un'ultima domanda, posso pagare la settimana prossima?

Scusi, come? Mi può ripetere, per favore?

Scusa, come? Mi puoi ripetere, per favore?

Quanto paghi per questo corso?

Qualche volta non ho tempo per studiare.

Che bello!

Peccato!

POPROSIĆ/ZAPYTAĆ O INFORMACJE

Chciałabym wiedzieć, czy kurs już się zaczął.

Mam jeszcze jedno pytanie.

Ostatnie pytanie, czy mogę zapłacić w przyszłym tygodniu?

Przepraszam, proszę? Może mi Pan/Pani powtórzyć?

Przepraszam, proszę? Możesz mi powtórzyć?

Ile płacisz za ten kurs?

Czasem nie mam czasu się uczyć.

Ale fajnie!

Szkoda!

GRAMMATICA

**22 QUALCHE/ALCUNO – DIFFERENZE D'IMPIEGO
KILKA, JAKIŚ, PEWIEN – RÓŻNICE W ZASTOSOWANIU**

Zaimek nieokreślony *qualche* pociąga za sobą konieczność użycia rzeczownika w liczbie pojedynczej.

Przykład: **Ho qualche amico a Roma.**

Mam kilku przyjaciół w Rzymie.

Użycie zaimka nieokreślonego *alcuno* wiąże się z koniecznością uzgodnienia jego formy w liczbie i w rodzaju do formy rzeczownika po nim występującego.

Przykład: **Ho alcuni amici a Firenze.**

Mam kilku przyjaciół we Florencji.

CERCARE/PAGARE – REGOLE DI SCRITTURA SZUKAĆ/PŁACIĆ – ZASADY PISOWNI

Należy zwrócić uwagę na pisownię czasowników: *cercare/pagare* – szukać/płacić. W odmianie tychże czasowników w czasie teraźniejszym w drugiej osobie liczby pojedynczej i w pierwszej osobie liczby mnogiej pojawia się dodatkowa litera „h”, która służy rozdzieleniu grupy liter: „chi”, „ghi” i umożliwia wymowę taką, jak w bezokoliczniku, czyli chi (**ki**) lub ghi (**gi**).

Przykład: **Cerco un albergo.**

Anche tu cerchi una stanza?

Szukam hotelu.

Ty też szukasz pokoju?

Strona 47

UNA LETTERA DI GINA

LIST GINY

LESSICO:

Ti scrivo perché ho una novità.

Piszę do ciebie, bo mam nowinę.

Durante le lezioni leggiamo vari testi.

W czasie lekcji czytamy różne teksty.

Così conosco persone nuove.

W taki sposób poznaję nowe osoby.

Che paese pensi di visitare?

Jaki kraj zamierzasz zwiedzić?

Aspetto tue notizie! Bacioni

Czekam na wiadomości od ciebie!
Buziaki.

Non capisco perché viaggi poco.

Nie rozumiem, dlaczego tak rzadko
podróżujesz. (**poco** – mało)

Domani tu sostituisci Giulio.

Jutro ty zastąpisz Giulia.

GRAMMATICA

LE TRE CONIUGAZIONI AL PRESENTE TRZY KONIUGACJE W CZASIE TERAŹNIEJSZYM

W języku włoskim czasownik, jak już wspomiano w punkcie 7., występuje w trzech koniugacjach, których wyznacznikiem są końcówki: -are, -ere i -ire. Odmiana będzie polegała na odcięciu wspomnianych końcówek i dodaniu do tematu czasownika form:

	ASCOLTARE	SCRIVERE	APRIRE	FINIRE
io	ascolto	scrivo	apro	finisco
tu	ascolti	scrivi	apri	finisci
lui, lei	ascolta	scrive	apre	finisce
noi	ascoltiamo	scriviamo	apriamo	finiamo
voi	ascoltate	scrivete	aprite	finite
loro	ascoltano	scrivono	aprono	finiscono
	-ARE	-ERE	-IRE	-IRE
io	-o	-o	-o	-isco
tu	-i	-i	-i	-isci
lui, lei	-a	-e	-e	-isce
noi	-iamo	-iamo	-iamo	-iamo
voi	-ate	-ete	-ite	-ite
loro	-ano	-ono	-ono	-iscono

Nie istnieje reguła pozwalająca jednoznacznie stwierdzić, które czasowniki trzeciej koniugacji są odmieniane według wzoru z trzeciej, a które z czwartej kolumny. Poznając nowy czasownik kończący się na -ire należy sprawdzić, jak powinien być odmieniany.

25 MENTRE/DURANTE – DIFFERENZE D'IMPIEGO PODCZAS – RÓŻNICA W ZASTOSOWANIU

Słowa: *mentre* i *durante* mają to samo znaczenie, lecz używane są w różny sposób. Podczas gdy *mentre* łączymy z czasownikiem, *durante* stosuje się z rzeczownikiem.

Przykład: ***Mentre io faccio i compiti, mio fratello guarda la TV.***

Podczas gdy odrabiam zadania, mój brat ogląda telewizję.

Durante le vacanze sono spesso in Italia.

W czasie wakacji jestem często we Włoszech.

GRAMMATICA

26 I VERBI RIFLESSIVI E I PRONOMI DIRETTI ED INDIRECTI
 NELLE PRIME DUE PERSONE SINGOLARE E PLURALE
 CZASOWNIKI ZWROTNE A ZAIMKI DOPEŁNIENIA BLIŻSZEGO
 I DALSZEGO W PIERWSZYCH DWÓCH OSOBACH LICZBY
 POJEDYNCZEJ I MNOGIEJ

W języku włoskim zaimek „się” jest odmieniany przez osoby.

Przykład: **Mi chiamo.** Nazywam się.
Ti chiami. Nazywasz się.

Odniesiemy się teraz jedynie do czterech form – dwóch pierwszych liczby pojedynczej i mnogiej:

io – mi
tu – ti
noi – ci
voi – vi

Formy tejże odmiany są identyczne z formami zaimka dopełnienia bliższego (odpowiadającego na pytanie polskiego biernika: kogo?, co?) i dopełnienia dalszego (odpowiadającego polskiemu celownikowi: komu?, czemu?).

Przykład: **Ti chiami.** Nazywasz się. – czasownik zwrotny
Ti chiamo. Dzwonię do ciebie. – zaimek dopełnienia bliższego
Ti spiego il problema. Tłumaczę ci problem. – zaimek dopełnienia dalszego

Tak więc posługując się formami zaimka zwrotnego, możemy stosować poprawnie także zaimki dopełnienia bliższego i dalszego w obrębie czterech wspomnianych osób.

Aby poprawnie zbudować zdanie, należy zacząć tłumaczenie z języka polskiego od końca.

Przykład: **Ti spiego il problema.** * **Tobie** tłumaczę problem.
Ci pagano per il corso. * **Nam** płacą za kurs.

* Szyk zdania nie jest poprawny w języku polskim, ma jedynie pomóc w tłumaczeniu danego zdania na język włoski.

Strona 50**MA QUANDO TI ALZI?!****LESSICO:**

Se non ti sbrighi, facciamo tardi a scuola!

Lei si sveglia alle cinque per studiare, esagera proprio!

Giù dal letto, subito!

Perché ti arrabbi con me?

Non facciamo in tempo.

Come faccio a non arrabiarmi?!

Oggi salto la colazione.

Il papà non ci porta a scuola.

Quanto è tardi!

ALE KIEDY TY WSTANIESZ?!

Jeżeli się nie pośpieszysz, spóźnimy się do szkoły!

Ona budzi się o piątej, żeby się uczyć, naprawdę przesadza!

Wyłaż z łóżka!

Dlaczego się na mnie złościysz?

Nie zdążymy!

Jak mam się nie złościć?!

Dzisiaj ominę śniadanie.

Tata nie zawiezie nas do szkoły.

Ale jest późno!

Strona 51**UN PO' DI PRATICA!****LESSICO:**

Professore, si ricorda di me?

Tu mi ricordi qualcuno.

Ragazzi, vi ricordate di me?

Ti ricordi di me?

Ora mi ricordo.

Perché ti scordi di dirmi le cose importanti?!

Ricordi che siamo senza pane?

TROCHĘ PRAKTYKI!

Panie Profesorze, pamięta mnie Pan?

Kogoś mi przypominasz.

Chłopaki, pamiętacie mnie?

Pamiętasz mnie?

Teraz sobie przypominam.

Dlaczego zapominasz powiedzieć mi ważnych rzeczy.

Pamiętasz, że jesteśmy bez chleba?

Strona 53

**RAGAZZI, SBRIGATEVI,
PER FAVORE!**

LESSICO:

Alzati che è tardi!

La prossima volta, non lamentarti!

Preparati finché sei in tempo!

Maria, non svegliarmi più alle sei!

Preparatevi per una bella sgridata!

**Ripassa il materiale, domani
abbiamo una verifica!**

**Chiamami dopo le due, adesso sono
impegnato.**

**Se avete una cosa urgente da dirmi,
lasciate un messaggio sulla
segreteria telefonica.**

**Mi piace, non posso più cancellare
questa prenotazione.**

Ti richiamo dopo.

Portami un antidolorifico, per favore.

Ceniamo a casa stasera?

**Ho un ombrello guasto e inizia
a piovere!**

Sei pronta?

Guarda, il tempo si sta guastando!

**Non ho la possibilità di rispondere
a tutte le telefonate.**

Aspettatemi!

Non brontolare, Marco!

Non è colpa mia!

**CHŁOPAKI, POSPIESZCIE SIĘ,
PROSZĘ!**

Wstań, jest późno!

Następnym razem nie narzekaj!

Przygotuj się, póki masz czas!

Maria, nie budź mnie już o szóstej!

Przygotujcie się na dużą burę!

Powtórz materiał, jutro mamy klasówkę!

Zadzwoń do mnie po drugiej, teraz
jestem zajęty.

Jeżeli macie mi coś pilnego do
powiedzenia, zostawcie wiadomość
na automatycznej sekretarce.

Przykro mi, nie mogę już anulować tej
rezerwacji.

Oddzwonię do ciebie potem.

Przynies mi, proszę, jakiś środek
przeciwbólowy.

Zjemy kolację w domu dziś wieczorem?

Mam zepsuty parasol, a zaczyna padać!

Jesteś gotowa?

Zobacz, pogoda się psuje!

Nie mam możliwości odpowiadać
na wszystkie telefony.

Poczekajcie na mnie!

Nie marudź, Marku!

To nie moja wina!

GRAMMATICA

27 GIÀ – PIÙ – REGOLE D'IMPIEGO JUŽ – JUŽ NIE – ZASADY UŻYCIA

Przysłówek *già* znajduje zastosowanie w zdaniu twierdzącym.

Przykład: **Sono già a Roma.** *Jestem już w Rzymie.*

W zdaniu przeczącym, z kolei, stosujemy *più*.

Przykład: **Non sono più a Roma.** *Nie ma mnie już w Rzymie.*

Ponadto słowo *già* użyte w krótkiej odpowiedzi przybiera inne znaczenie.

Przykład: **Fa freddo oggi.**
Zimno dzisiaj.

Già.
Właśnie.

Più, natomiast, w zdaniach twierdzących wprowadza stopień wyższy.

Przykład: **Dario è più simpatico.**
Torno più tardi.

Dario jest bardziej sympatyczny.
Wrócę później.

28 L'IMPERATIVO DIRETTO – TRYB ROZKAZUJĄCY

Tryb rozkazujący w języku włoskim występuje w trzech osobach: *ty*, *my* i *wy*. W gramatyce dla cudzoziemców jest on określany mianem imperativo diretto – tryb rozkazujący bezpośredni. Formy trybu rozkazującego nie są poprzedzane zaimkiem osobowym.

Tworzy się je, odwołując się do znanych już form czasu teraźniejszego. W pierwszej koniugacji występuje tylko jedna zmiana końcówki drugiej osoby liczby pojedynczej, tak jak zilustrowano na schemacie na stronie 32. Pozostałe formy są tożsame z formami czasu teraźniejszego. W drugiej i trzeciej koniugacji formy trybu rozkazującego pozostają w niezmienniej postaci w stosunku do czasu teraźniejszego. Jedyna zmiana w użyciu dotyczy miejsca zaimka zwrotnego i zaimków dopełnienia bliższego i dalszego. W czasie teraźniejszym zaimek zwrotny i wymienione zaimki poprzedzają formę czasownika w trybie rozkazującym, natomiast, występują łącznie z formą czasownikową na końcu wyrazu.

Il presente
 (tu) lavori
 -i
 (tu) ti svegli
 ti -i
 (noi) lavoriamo
 ci svegliamo
 (voi) vi svegliate

l'imperativo
 lavora
 -a
 svegliati
 -ati
 lavoriamo
 svegliamoci
 svegliatevi

L'IMPERATIVO DIRETTO

	STUDIARE	SVEGLIARSI	DECIDERSI	SENTIRSI
(tu)	studia	svegliati	deciditi	sentiti
(noi)	studiamo	svegliamoci	decidiamoci	sentiamoci
(voi)	studiate	svegliatevi	decidetevi	sentitevi

Przykład: ***Vi decidete.***
Decidetevi!
Vi iscrivate a questo corso.
Iscrivetevi a questo corso!

Decydujcie się.
Zdecydujcie się!
Zapisujcie się na ten kurs.
Zapiszcie się na ten kurs!

L'imperativo negativo – tryb rozkazujący w formie przeczącej

Należy pamiętać, że w drugiej osobie liczby pojedynczej w trybie rozkazującym w formie przeczącej czasownik ma postać bezokolicznika, przy czym formy zaimka zwrotnego i zaimków dopełnienia bliższego i dalszego występują na końcu wyrazu.

Przykład: ***Franco, non arrabbiarti!***

Franco, nie złość się!

W pierwszej i drugiej osobie liczby mnogiej przeczenie tworzone jest poprzez poprzedzenie formy czasownikowej partykułą przeczącą „non”.

Przykład: ***Ragazzi, non arrabbiatevi!***

Chłopaki, nie złościście się!

Należy pamiętać, że w przypadku czasowników: *fare, dire, stare, dare* w połączeniu z zaimkami dopełnienia dalszego **mi** i **ti**, ulega podwojeniu pierwsza litera zaimka, jak w poniższym przykładzie:

Przykład: ***Giulio, fammi un caffè!***

Giulio, zrób mi kawę!

Maria, datti un po' di tempo!

Maria, daj sobie trochę czasu!

Strona 56**E DOPO...****A POTEM...****LESSICO:****Ieri abbiamo litigato sul serio.****Lei è veramente scema!****Non si è scordata!****A dire il vero non ti ho ascoltato.****Quanto tempo fa hai cominciato
a studiare il russo?****Che giornataccia!****La settimana scorsa il papà si
è arrabbiato con me.**

Wczoraj pokłóciliśmy się na serio.

Ona jest naprawdę głupia!

Nie zapomniała!

Prawdę mówiąc nie słuchałem/słuchałam
cię.Jak dawno temu zaczęłaś się uczyć
rosyjskiego?

Ale fatalny dzień!

W zeszłym tygodniu tata zezłościł się na
mnie.**GRAMMATICA****29 IL PASSATO PROSSIMO – REGOLE GENERALI
ZAS PRZESZŁY DOKONANY – ZASADY OGÓLNE**

Il passato prossimo jest czasem przeszłym dokonanym.

Przykład: **Ho mangiato.***Zjadłem.***Abbiamo comprato.***Kupiliśmy.*Jest to czas złożony, składający się z dwóch elementów: czasownika posiłkowego, którym jest *essere* lub *avere*, i imiesłowu czasu przeszłego tworzonego według zasady:

mangiare – mangiato

potere – potuto

finire – finito

W czasie passato prossimo sens czasownika określa imiesłów czasu przeszłego. Czasownik posiłkowy natomiast wyznacza wykonawcę czynności, jak zilustrowano na poniższym przykładzie:

Przykład: **mangiare** – jeść*Hai mangiato.* – Zjadłeś.

Jeżeli czasownikiem posiłkowym jest *essere*, forma imiestowu czasu przeszłego jest uzgadniana do formy podmiotu według zasady:

Przykład: Paolo si è svegliato.	<i>Paolo si</i> <u>obudził.</u>
Maria si è svegliata.	<i>Maria si</i> <u>obudziła.</u>
I ragazzi si sono svegliati.	<i>Chłopcy si</i> <u>obudzili.</u>
Le ragazze si sono svegliate.	<i>Dziewczyny si</i> <u>obudziły.</u>

Czasownik posiłkowy *essere* będziemy stosować w przypadku:

– czasowników zwrotnych:

Przykład: **Mi sono svegliata.** *Obudziłam si* ę.

– czasowników związanych z ruchem w danym kierunku:

Przykład: **Sono tornata a casa.** *Wróciłam* do domu.

Z *avere* będziemy odmieniać natomiast czasowniki oznaczające ruch, ale niepowiązane z kierunkiem.

Przykład: Ho girato per la città.	<i>Chodziłam</i> <u>po mieście.</u>
Oggi abbiamo camminato tanto.	<i>Dzisiaj bardzo si</i> <u>nachodziliśmy.</u>

Czasowniki modalne: *potere*, *dovere* i *volere* nie posiadają właściwego sobie czasownika posiłkowego. Zapożyczają czasownik posiłkowy od czasownika po nich występującego w postaci bezokolicznika.

Przykład: **Sono dovuta tornare.** – ponieważ – *Sono* tornata.

Przykład: **Ho voluto studiare.** – ponieważ – *Ho* studiato.

W przypadku czasowników zwrotnych formą najczęściej stosowaną jest forma z zaimkiem zwrotnym na początku. W tym przypadku czasownikiem posiłkowym jest *essere*:

Przykład: **Mi sono dovuta svegliare.** *Musiata* si obudzić.

Niemniej jednak istnieje druga forma, rzadziej używana, w której partykuła zwrotna występuje po bezokoliczniku:

Przykład: **Ho dovuto svegliarmi.** *Musiata* si obudzić.

Ciąg dalszy reguł szczegółowych dotyczących *passato prossimo* znajduje się w komentarzu do IV unitu.

Strona 58**COME VA, RAGAZZI?****LESSICO:****Franca, ti va un caffè adesso?****Dove vai?****Vai in farmacia, giusto?****Ti fa male qualcosa?****Saluta la nonna!****Senz'altro. Stammi bene!****Andate a fare la spesa?****Vado a nuotare.****Mi compri qualche antidolorifico?****Ho un po' di scorta.****JAK LECI, CHŁOPAKI?**

Franca, masz teraz ochotę na kawę?

Gdzie idziesz?

Idziesz do apteki, prawda?

Coś cię boli?

Pozdrów babcię!

Na pewno. Trzymaj się!

Idziecie na zakupy?

Idę popływać.

Kupisz mi jakiś środek przeciwbólowy?

Mam trochę zapasu.

Strona 59**SCUSATE, CERCO LA STAZIONE****LESSICO:****Per andare alla stazione come faccio?****Va' dritto fino alla fine di questa strada.****Al primo semaforo gira a destra.****Passa accanto alla stazione e attraversa il ponte.****Dopo la rotonda c'è un distributore.****Vado in Questura per fare una denuncia.****Vado a fare il pieno.****Hai il senso dell'orientamento?****Mi compri una mappa?****Puoi chiedere la strada?****Sono al Municipio.****PRZEPRASZAM WAS, SZUKAM DWORCA**

Jak mam dojść do dworca?

Idź prosto do końca tej ulicy.

Na pierwszych światłach skręć w prawo.

Przejdź obok dworca i przez most.
(**attraversare** – przejść na drugą stronę)

Za rondem jest stacja benzynowa.

Idę na komendę, żeby dokonać zgłoszenia.

Jadę zatankować. (do pełna)

Masz zmysł orientacji?

Kupisz mi plan?

Możesz zapytać o drogę?

Jestem w Urzędzie Miasta.

Cerco una fermata d'autobus per andare in centro.

Sapete se c'è qualche tabaccheria qui vicino?

Andiamo al cinema? Ho voglia di vedere un film.

Szukam przystanku autobusowego w kierunku centrum. (żeby dojechać do centrum)

Wiecie, czy jest tu blisko jakiś kiosk? (**vicino** – blisko)

Idziemy do kina? Mam ochotę obejrzeć jakiś film.

Strona 60

PREPOSIZIONI – TEMPO

LESSICO:

Comincia alle otto!

Lavoro dal primo marzo al trenta agosto.

Fino a che ora lavori?

Finisci spesso prima delle due?

Parto per un mese.

Finisco fra due ore.

Lo faccio in una settimana.

Sono in tempo.

Sono in anticipo.

Spiegami perché sei di nuovo in ritardo!

Comincia a cenare da sola!

D'ora in poi non ci vediamo più!

Insomma, perché fai sempre le stesse domande?!

PRZYIMKI – CZAS

Zacznij o ósmej!

Pracuję od pierwszego marca do trzydziestego sierpnia.

Do której pracujesz?

Często kończysz przed drugą?

Wyjeżdżam na miesiąc.

Kończę za dwie godziny.

Zrobię to w ciągu jednego tygodnia.

Jestem na czas.

Jestem za wcześnie.

Wytłumacz mi, dlaczego jesteś znowu spóźniony!

Zacznij jeść sama kolację!

Od teraz nie będziemy się już widywać! (**vedere** – widzieć)

A w końcu, dlaczego zadajesz ciągle te same pytania?!

GRAMMATICA

30 LE PREPOSIZIONI ARTICOLATE PRZYMKI ŚCIĄGNIĘTE

Przymyki ściągnięte to formy powstałe z połączenia przymków prostych: *a, di, da, in, su* z rodzajnikiem określonym. Z takiego połączenia powstają formy przedstawione poniżej.

LE PREPOSIZIONI ARTICOLATE							
	IL	LO	LA	L'	I	GLI	LE
A	al	allo	alla	all'	ai	agli	alle
DA	dal	dallo	dalla	dall'	dai	dagli	dalle
DI	del	dello	della	dell'	dei	degli	delle
SU	sul	sullo	sulla	sull'	sui	sugli	sulle
IN	nel	nello	nella	nell'	nei	negli	nelle

Przymyki *per* i *con* należą do przymków prostych i nie łączą się z rodzajnikiem. Jedynie w literaturze możemy się spotkać niekiedy z formami przymyka ściągniętego od przymyka *con*, przykładowo:

col: con + il

colla: con+ la

31 LE PREPOSIZIONI NELLE ESPRESSIONI TEMPORALI PRZYMKI W WYRAŻENIACH CZASOWYCH

A	Comincio <u>alle</u> dieci. Lavoro <u>fino alle</u> dieci.	Zaczynam <u>o</u> dziesiątej. Pracuję <u>do</u> dziesiątej. (Podając jedną granicę czasową stosujemy wyrażenie: fino a – do)
A – DA	Lavoro <u>dalle</u> otto <u>alle</u> dieci. Lavoro <u>alle</u> dieci.	Pracuję <u>od</u> ósmej <u>do</u> dziesiątej. (Podając dwie granice czasowe – od – do, używamy przymków da – od i a – do) Pracuję <u>o</u> dziesiątej.
DI	Finisco <u>prima delle</u> dieci.	Kończę <u>przed</u> dziesiątą. (Przymek odnosi się <u>do konstrukcji czasowych</u>).

	Ti aspetto davanti <u>alla scuola</u>.	Czekam na ciebie przed szkołą. (Do wskazania miejsca będziemy używać zwrotu: davanti a – przed.)
PER	Parto <u>per</u> due anni.	Wyjeżdżam <u>na</u> dwa lata.
DA	Studio <u>da</u> due mesi.	Uczę się <u>od</u> dwóch miesięcy.
FRA	Parto <u>fra</u> due ore.	Wyjeżdżam <u>za</u> dwie godziny.
IN	Lo faccio <u>in</u> due ore.	Robię to <u>w</u> dwie godziny.
	Sono <u>in tempo</u>.	Jestem <u>na czas</u> .
	Sono <u>in anticipo</u>.	Jestem <u>za wcześniej</u> .
	Sono <u>in ritardo</u>.	Jestem <u>spóźniona</u> .

LE PREPOSIZIONI CON IL MOTO A LUOGO PRZYIMKI OKREŚLAJĄCE RUCH DO MIEJSCA

A	Abito <u>a</u> Roma.	Mieszkam <u>w</u> Rzymie. (Używamy przyimka <i>a</i> , podając nazwę miasta).
IN	Abito <u>in</u> Italia.	Mieszkam <u>we</u> Włoszech. (Używamy przyimka <i>in</i> , podając nazwę państwa).
IN+ ARTICOLO	Abito <u>negli</u> Stati Uniti.	Mieszkam <u>w</u> Stanach Zjednoczonych. (Używamy przyimka <i>in</i> w połączeniu z rodzajnikiem <i>gli</i> , który przybiera formę negli .)
A	Vado <u>a</u> scuola.	Idę <u>do</u> szkoły. (do miejsca określonego)
IN	Lavoro <u>in</u> banca.	Pracuję <u>w</u> banku. (W zdaniu podajemy kategorię miejsca bez bliższego sprecyzowania.)
A	Sono <u>alla</u> stazione.	Jestem <u>na</u> dworcu. (W mojej miejscowości jest jeden dworzec. Rozmówca wie, o jakim dworcu mówię.)
IN	Sono <u>in</u> stazione.	Jestem <u>na</u> dworcu. (Podaję kategorię miejsca, nie precyzując go bliżej.)
	Vado <u>all'</u>estero.	Jadę <u>za</u> granicę.
	Parto <u>per</u> l'estero.	Wyjeżdżam <u>za</u> granicę. (Użycie czasownika <i>partire</i> pociąga za sobą konieczność zastosowania przyimka <i>per</i> .)

	Vado in montagna.	Jadę w góry. (Podaję kategorię miejsca, to znaczy nie przytaczam nazwy gór.)
	Vado sulle Alpi.	Jadę w Alpy. (W tym przypadku określam w zdaniu konkretne pasmo górskie.)
DA	Torno da Varsavia.	Wracam z Warszawy. (Ruch powrotny wprowadzany jest zawsze przyimkiem <i>da</i> .)
DA	Torno dalla scuola.	Wracam ze szkoły.
	Torno dalle Alpi.	Wracam z Alp.
DA	Vado da Monica.	Idę do Moniki. (Ruch w kierunku danej osoby wprowadzamy przyimkiem <i>da</i> .)
	Vengo dai nonni.	Idę od dziadków. (Ruch powrotny od osoby wprowadzamy także przyimkiem <i>da</i> .)

**LE PREPOSIZIONI: A, DI, DA, PER, CON, IN, FRA/TRA, SU – PRZYIMKI
LE PREPOSIZIONI – ESEMPI D'IMPIEGO – PRZYIMKI – PRZYKŁADY UŻYCIA**

A

Vado al mare.	Jadę nad morze.
Parto alle cinque.	Wyjeżdżam o piątą.
Comincio a studiare.	Zaczynam się uczyć.
Compro un regalo a Pietro.	Kupuje Piotrowi prezent.
Abito di fronte alla scuola.	Mieszkam naprzeciwko szkoły.
Abito al primo piano.	Mieszkam na pierwszym piętrze.
Studio due volte alla settimana.	Uczę się dwa razy w tygodniu.
Ho sentito una brutta notizia alla radio.	Usłyszałam w radiu złą wiadomość.
Non riesco a capirti.	Nie potrafię cię zrozumieć.
Provo a capirti.	Próbuję cię zrozumieć.
Tengo ad aiutarti.	Zależy mi, by ci pomóc.
Penso a te.	Myślę o tobie.

DI

Sono di Milano.	Jestem z Mediolanu.
Questa è la borsa di Monica.	To jest torba Moniki .
Finisco di studiare.	Kończę się uczyć.
Parto prima delle dieci.	Wyjeżdżam przed dziesiątą.
Nell'angolo della mia camera si trova un comodino.	W rogu mojego pokoju znajduje się szafka.
Cerco di aiutarti.	Postaram się ci pomóc.
Penso di partire.	Zamierzam wyjechać.
Parlo di lavoro.	Mówię o pracy.

DA

Studio da tre anni.
Ho molte cose da dirti.
Vado da Silvia.
Torno da Monica.
Vengo da Roma.

Uczę się od trzech lat.
Mam ci dużo do powiedzenia.
Jadę do Sylwii.
Wracam od Moniki.
Pochodzę z Rzymu.

PER

Parto per tre anni.
Per la rabbia grido.
Passeggio per la città.
Mi preparo per la lezione.

Wyjeżdżam na trzy lata.
Ze złości krzyczę.
Spaceruję po mieście.
Przygotowuję się do lekcji.

CON

Parlo con lo zio.
Torno con la macchina dello zio.

Rozmawiam z wujkiem.
Wracam samochodem wujka.
(środek transportu określony poprzez
właściciela)

Non parto con questo tempo.

Nie wyjeżdżam w taką pogodę. (przy
określeniu zjawisk meteorologicznych)

Maria è arrabbiata con me.

Maria jest na mnie zła.
(przy wyrażeniu sposobu zachowania
lub uczuć wobec danej osoby)

IN

Arrivo in treno.

Przyjadę pociągiem.
(przy określeniu kategorii środka
transportu)

Sono in tempo.
Sono in città.

Jestem na czas.
Jestem w mieście.
(mówiąc o obszarze miasta, wsi nie
podając jego nazwy)

Abito in via del Forno.

Mieszkam przy ulicy del Forno.
(podając adres)

Nei mio ufficio lavorano cinque persone. W moim biurze pracuje pięć osób.

FRA/TRA

Partiamo fra due minuti.
Modena è fra Bologna e Reggio Emilia.

Wyjeżdżam za dwie minuty.
Modena jest pomiedzy Bolonią i Reggio
Emilia.

SU

I miei libri sono sul tavolo.
Rifletto su questa decisione.
Salgo sul treno.

Moje książki są na stole.
Rozmyślam nad tą decyzją.
Wsiadam do pociągu. (oznaczając
ruch do danego środka transportu)

Strona 62**NON TI COSTA NIENTE!****NIC CIĘ TO NIE KOSZTUJE!****LESSICO:****Devi aprire subito la tua casella di posta elettronica!**Musisz otworzyć natychmiast pocztę!
(skrzynkę mailową)**Non posso proprio.**Naprawdę nie mogę. (**potere** – móc;
io posso – mogę)**Sto preparando una relazione.**

Jestem w trakcie przygotowywania referatu/sprawozdania.

Ho bisogno di certi dati da parte tua.

Potrzebuję pewnych danych z twojej strony.

È tutto scritto nella mia comunicazione.

Wszystko jest napisane w mojej wiadomości.

Mi vuoi aiutare o no?

Chcesz mi pomóc, czy nie?

Tanto che devo parlare con il capo.

Tym bardziej, że muszę porozmawiać z szefem.

Ti preparo tutto appena posso.

Przygotuję ci wszystko, jak tylko będę mogła.

Devo dirti una cosa importante.

Muszę ci powiedzieć coś ważnego.

GRAMMATICA**33 I VERBI SERVILI CON I VERBI RIFLESSIVI****CZASOWNIKI MODALNE Z CZASOWNIKAMI ZWROTNYMI**

W języku włoskim, gdy używamy czasowników modalnych: *potere*, *dovere*, *volere*, zaimek zwrotny jest umieszczany przed czasownikiem modalnym lub po bezokoliczniku czasownika zwrotnego. W tym przypadku zaimek zwrotny pisany jest łącznie z bezokolicznikiem z pominięciem ostatniej litery bezokolicznika.

Przykład: **Loro si devono svegliare.***Oni muszą się obudzić.***Loro devono svegliarsi.***Oni muszą się obudzić.*

W tym samym miejscu umieszczamy formy zamków dopełnienia bliższego i dalszego, które poznaliśmy w zakresie czterech osób, tj.: *mi*, *ti*, *ci*, *vi*.

Przykład: **Devi aspettarmi.***Musisz na mnie poczekać.***Mi devi aspettare.***Musisz na mnie poczekać.*

Należy pamiętać, że zaimek zwrotny, przy czasownikach modalnych, jest uzgadniany do formy podmiotu.

Przykład: **Ti devi svegliare.**
Devi svegliarti.

Musisz się obudzić.
Musisz się obudzić.

Strona 63

CHIEDERE UN FAVORE

PROSIĆ O PRZYSŁUGĘ

LESSICO:

Mi fai un favore?

Możesz coś dla mnie zrobić?

Puoi imbucarmi questa lettera?

Możesz wrzucić mi do skrzynki ten list?

Ho bisogno di una mano.

Potrzebuję pomocy. (**mano s.f.** – ręka, dłoń)

Vuoi una mano?

Pomóc ci?

Mi aiuti a portare su in camera questi mobili?

Pomożesz wnieść te meble na górę do pokoju?

Ho già un impegno.

Już mi coś wyskoczyło./Jestem już zajęty.

Comunque tu non puoi mai, hai sempre una bella scusa per ogni occasione.

Ty nigdy nie możesz, masz zawsze dobrą wymówkę na każdą okazję. (**comunque** – w każdym razie, ale)

Quanto Le devo?

Ile się należy?

Deve venire fra due ore.

Ma przyjść za dwie godziny.

Ti devo una spiegazione.

Jestem ci winien jedno wyjaśnienie.

Non so più che devo fare, sono proprio confuso!

Już nie wiem, co mam robić, mam naprawdę mętlik w głowie!

Maria, ti vuoi calmare!

Mario, możesz się uspokoić?!

Volete sbrigarvi!

Możecie się pospieszyć?!

Laura, vuoi scherzare?!

Lauro, chyba sobie żartujesz?!

Strona 66**UNA PRENOTAZIONE****LESSICO:**

Un attimo.

C'è una camera al secondo piano.

Qual'è il prezzo?

Mi va benissimo.

Per quanto riguarda il piano, ha delle preferenze?

Per me è lo stesso.

Ho bisogno di una conferma della mia prenotazione.

Vado in piscina.

REZERWACJA

Chwileczkę.

Jest jeden pokój na drugim piętrze.

Jaka jest cena?

Bardzo mi odpowiada.

Jeżeli chodzi o piętro, ma Pan jakieś preferencje?

Dla mnie to obojętne.

Potrzebuję potwierdzenia mojej rezerwacji.

Idę na basen.

Strona 67**AL RISTORANTE****LESSICO:**

Durante la settimana passano molto tempo con gli amici.

Festeggiamo sempre Natale, Pasqua e il compleanno di tutti in famiglia.

W RESTAURACJI

Oni w tygodniu spędzają dużo czasu z przyjaciółmi.

Świętujemy zawsze Boże Narodzenie, Wielkanoc i urodziny wszystkich w rodzinie.

Strona 68**UNA COLAZIONE AL BAR****LESSICO:**

Vuole altro?

No, basta così.

Quant'è?

A colazione prendo sempre un macchiato e mangio una brioche alla mela.

ŚNIADANIE W BARZE

Coś jeszcze?

Nie, dziękuję.

Ile płacę?

Na śniadanie piję zawsze kawę z mleczkiem i jem słodką bułkę z jabłkiem.

Vuoi un panino al cotto o le uova strapazzate?

Mangio sempre una tartina al burro e formaggio.

Vuoi un tè al limone o senza?

Chcesz bułkę z gotowaną szynką czy jajecznicę?

Jem zawsze kanapkę z masłem i serem.

Chcesz herbatę z cytryną czy bez?

Strona 69

UN PRANZO AL RISTORANTE

LESSICO:

Il conto, per favore.

vitello tonnato

verdura mista

macedonia

prosciutto e melone

acqua frizzante

insatata di polipo

insalata caprese

tagliatelle al ragu

orecchiette al forno

spaghetti alla genovese

spaghetti all'amatriciana

pasta e zucchine

penne all'arrabbiata

gnocchi di patate

lasagne verdi

cappelletti in brodo

Mangi grasso?

OBIAD W RESTAURACJI

Rachunek proszę.

cielęcina w sosie z tuńczyka i sardeli

sałatka warzywna

sałatka owocowa

szynka z melonem

woda lekko gazowana

sałatka z ośmiornicą

sałatka z mozzarellą i pomidorami

makaron wstążki w sosie
pomidorowo-mięsny

makaron uszka zapiekany w piekarniku

spaghetti z sosem ze świeżej bazylii,
z parmezanem i orzeszkami pinii

spaghetti z sosem pomidorowym,
podsmażaną cebulą, boczkiem i serem
owczym

makaron z kabaczkami

makaron rurki w ostrym sosie
pomidorowo-paprykowym

kluski ziemniaczane

lasagne na cieście szpinakowym

uszka w rosole

Jesz tłusto?

Strona 70**I SECONDI DI CARNE****LESSICO:****ossobuco****cotoletta alla milanese****coniglio in umido****pollo alla griglia****arrosto di maiale****DRUGIE DANIA MIĘSNE**

udziec cielęcy

sznycel po mediolańsku

królik w sosie

kurczak z grilla

pieczeń wieprzowa

I SECONDI DI PESCE**LESSICO:****salmone alla griglia****spigola al cartoccio****pesce spada****bagnacauda con verdure****DRUGIE DANIA RYBNE**

łosoś z grilla

labraks pieczony w rękawie/w folii

miecznik

warzywa w sosie z oliwy, czosnku
i sardeli**DESSERT****coppa di gelato****crostate****panna cotta****zuppa inglese****Lei non bada alle calorie.****DESERY**

pucharek lodowy

kruche ciasto z marmoladą

deser z gotowanej śmietany

babka budyniowa w biszkoptach

Ona nie zwraca uwagi na kalorie.

Strona 71

DOVE VAI?

LESSICO:

Perché esci?

Tutte le settimane usciamo a fare un giro.

Possiamo incontrarci.

Sono senza macchina.

Vieni a prendermi, per favore.

Quando vieni a trovarmi?

Ti va?

Che ne dici?

Ottima idea!

Andiamo a prendere una pizza in centro.

Allora siamo d'accordo.

Che fai di bello stasera?

Andiamo a prendere lo zio all'aeroporto.

Andate in chiesa?

Vado all'estero.

Siamo sulle Alpi.

Siete già in piscina?

GDZIE IDZIESZ?

Dlaczego wychodzisz?

Co tydzień wychodzimy się przejść.

Możemy się spotkać.

Jestem bez samochodu.

Przyjedź po mnie, proszę.

Kiedy przyjedziesz mnie odwiedzić?

Odpowiada ci?

Co ty na to?

Świetny pomysł!

Idziemy na pizzę do centrum.

A więc jesteśmy umówieni.

Co ciekawego robisz dziś wieczorem?

Jedziemy po wujka na lotnisko.

Idziecie do kościoła?

Jadę za granicę.

Jesteśmy w Alpach.

Jesteście już na basenie?

GRAMMATICA

34 I VERBI *ANDARE* E *VENIRE* – REGOLE D'IMPIEGO CZASOWNIKI *IŚĆ* I *PRZYJŚĆ* – ZASADY UŻYCIA

Podstawą rozróżnienia zasad użycia czasowników *andare* i *venire* nie może być tłumaczenie:

andare – iść i **venire** – przyjść.

Czasownik *venire*, oprócz znaczenia – *przyjść* – używany jest i tłumaczony na język polski jako – *iść* – przy określeniu ruchu w kierunku rozmówcy lub z nim.

Przykład: **Silvio, vengo da te, aspettami!** *Silvio, idę do ciebie, poczekaj na mnie!*
Venite con noi, ragazzi! *Chodźcie z nami, chłopcy!*
Da dove venite? *Skąd idziecie?/Skąd pochodzicie?*

Z czasownikiem *andare* wyrażamy natomiast ruch w przeciwną stronę w stosunku do naszego rozmówcy,

Przykład: **Anna, vado al cinema.** *Anna, idę do kina.*

lub ruch z naszym rozmówcą, kiedy stosujemy czasownik w pierwszej osobie liczby mnogiej.

Przykład: **Andiamo al cinema?** *Vieni con me al cinema?*
Idziemy do kina? *Idziesz ze mną do kina?*

Strona 77

UNITA III – FRA L'ORDINE E IL DISORDINE!

LESSICO:

**Ecco la mia nuova casa,
accomodatevi!**

Ecco la tua nuova camera!

**Cerco un monolocale in affitto
preferibilmente in centro città.**

**Vendesi un trilocale, ottime rifiniture,
prezzo trattabile.**

Le mie chiavi sono nella borsetta.

**Prendo il portafoglio e i fazzoletti
e possiamo andare.**

**Ecco la mia scrivania, i miei quaderni,
le matite e le biro.**

Le forbici sono nel cassetto.

Ho lasciato il mio cellulare a casa.

Dov'è il tuo zaino?

**Entra, ti faccio vedere la mia nuova
camera.**

I miei manuali sono nello zaino.

UNIT III – PORZĄDEK I NIEPORZĄDEK!

To mój nowy dom, rozgośćcie się!

To twój nowy pokój!

Szukam kawalerki do wynajęcia
najchętniej w centrum miasta.

Sprzedam mieszkanie trzypokojowe,
doskonałe wykończone, cena do
negocjacji.

Moje klucze są w torebce.

Wezmę portfel i chusteczki i możemy iść.

To moje biurko, zeszyty, ołówki
i długopisy.

Nożyczki są w szufladzie.

Zostawiłem/zostawiłam w domu moją
komórkę.

Gdzie jest twój plecak?

Wejdz, pokażę ci mój nowy pokój.

Moje podręczniki są w plecaku.

Strona 78

**LA MIA BORSETTA,
CHE DISORDINE!**

**MOJA TOREBKA,
ALE NIEPORZĄDEK!**

LESSICO:

Qui trovo solo dei fazzoletti e un profumo.

Tutaj są tylko jakieś chusteczki i perfumy.

Non sei ordinato!

Nie masz zamiłowania do porządku!

I tuoi quaderni non sono per niente sistemati.

Twoje zeszyty nie są wcale poukładane.

Le forbici non sono mai nel cassetto.

Nigdy nie ma nożyczek w szufladzie.

Strona 79

GRAMMATICA

C'È/CI SONO – REGOLE D'IMPIEGO

FORMY: ZNAJDUJE SIĘ/ZNAJDUJĄ SIĘ – ZASADY UŻYCIA

Zasadniczo partykuła *ci* przy czasowniku *essere* wprowadza określenie miejsca – tutaj:

Przykład: ***Ci sono due libri.***

Tu są dwie książki.

Bez owej partykuły podajemy w zdaniu nazwę przedmiotu lub osoby, nie określając ich lokalizacji.

Przykład: ***Sono due libri.***

To są dwie książki.

C'è una ragazza.

Tutaj jest jedna dziewczyna.

Rzecz ma się inaczej, gdy mamy na myśli miejsce, w którym się nie znajdujemy. Wówczas powinniśmy się kierować kolejnością elementów pojawiających się w zdaniu. Jeżeli w naszej wypowiedzi najpierw pojawia się czasownik *essere*, a potem przedmiot bądź osoba, należy użyć konstrukcji ***c'è, ci sono***:

Przykład: ***Alla parete c'è un quadro.***

Na ścianie znajduje się obraz.

In ufficio c'è già il direttore.

Dyrektor jest już w biurze.

W takim zdaniu, z logicznego punktu widzenia, elementem znanym jest lokalizacja przedmiotu lub osoby, a nowym sam przedmiot, względnie osoba. Jeżeli natomiast

przedmiot bądź osoba są dla nas znane i w zdaniu wprowadzamy jedynie ich lokalizację, prawidłowe zdanie brzmić będzie następująco:

Przykład: **Il quadro è alla parte.** Obraz jest na ścianie.

Należy tylko pamiętać, iż powyższe reguły dotyczą sytuacji, w której nowy element, osoba bądź przedmiot znajdują się w innym miejscu niż rozmówca, jak możemy zaobserwować na poniższych przykładach.

Przykład: **Il quadro c'è.**

Obraz tu jest. (Informuję rozmówcę, że obraz jest w miejscu, w którym przebywam).

I quaderni sono sugli scaffali.

Zeszyty są na półkach.

I quaderni ci sono.

Zeszyty są (tutaj, w miejscu, w którym się znajduję).

Uwaga! Nie wolno użyć konstrukcji *c'è*, *ci sono* przy określaniu cechy osób lub przedmiotów.

Przykład: **Com'è Dario?**
È simpatico.

Jaki jest Dario?
Jest sympatyczny.

Le costruzioni aggiuntive – dodatkowe konstrukcje

Przykład: **Che c'è?**

Co jest?/O co chodzi?

Przykład: **Chi è?**

Kto tam?

36 IL GENERE MASCHILE E FEMMINILE DEI NOMI RODZAJ MĘSKI I ŻEŃSKI RZECZOWNIKÓW

W języku włoskim rzeczownik może występować w rodzaju męskim lub żeńskim. Rzeczownik rodzaju męskiego w liczbie pojedynczej kończy się na ogół na literę -o, a w liczbie mnogiej na -i.

Przykład: **libro – libri** o → i
książka – książki

Wyjątek stanowią rzeczowniki rodzaju męskiego kończące się w liczbie pojedynczej na literę -a. Takie rzeczowniki w liczbie mnogiej kończą się na -i, czyli przybierają podstawową końcówkę rodzaju męskiego w liczbie mnogiej.

Przykład: **autista – autisti** a → i
kierowca – kierowcy

Rzeczownik rodzaju żeńskiego w liczbie pojedynczej kończy się na literę -a, a w liczbie mnogiej na -e.

Przykład: **sedia – sedie** a → e
krzesło – krzesła

Wyjątkiem są rzeczowniki rodzaju żeńskiego kończące się na literę -o. W takim przypadku, w liczbie mnogiej końcówka ich nie ulegnie zmianie.

Przykład: **foto – foto** **o → o**
 zdjęcie – zdjęcia

Należy zwrócić szczególną uwagę na rzeczowniki kończące się na literę -e, gdyż mogą one być rodzaju męskiego lub żeńskiego. Poznając takie rzeczowniki, trzeba od razu sprawdzić ich rodzaj, o ile informacja ta nie wynika bezpośrednio z innych form występujących w zdaniu.

Przykład: **un atlante rosso** **atlanti rossi** **e → i**
 czerwony atlas czerwone atlasy
una chiave gialla **chiavi gialle** **e → i**
 żółty klucz żółte klucze

W liczbie mnogiej jeden i drugi rzeczownik będzie przybierał taką samą końcówkę.

Przykład: **un atlante rosso – atlanti rossi**
una chiave gialla – chiavi gialle

Występują także rzeczowniki, które w liczbie mnogiej nie zmieniają końcówki. Są to rzeczowniki kończące się:

– na -i:

Przykład: **una crisi – le crisi** **i → i**
 kryzys – kryzysy

– na literę akcentowaną:

Przykład: **un caffe – i caffe**
 kawa – kawy
una città – le città
 miasto – miasta

Strona 82

CLASSE

KLASA

LESSICO:

La porta è chiusa?

Czy drzwi są zamknięte?

Le finestre sono aperte.

Okna są otwarte.

Ecco il tuo banco.

To twoja ławka.

Vieni alla lavagna!

Chodź do tablicy!

Dov'è il cancellino?

Gdzie jest ścierak do tablicy?

Dov'è il mio orologio?

Gdzie jest mój zegarek?

Sono i tuoi pennarelli?

To są twoje pisaki?

Strona 83**I GUSTI NON SI DISCUTONO****GUSTA NIE PODLEGAJĄ DYSKUSJI****LESSICO:**

Hai il conto in rosso?

Masz puste konto?

Guardi spesso i gialli?

Oglądasz często kryminały?

Dove sono il mio righello ed evidenziatore?

Gdzie jest moja linijka i zakreślacz?

Sono nell'astuccio.

Są w piórniku.

La tua borsetta è sulla poltrona.

Twoja torebka jest na fotelu.

GRAMMATICA**37 GLI AGGETTIVI DIMOSTRATIVI – ZAIMKI WSKAZUJĄCE**

Zaimki wskazujące: *questo – ten, quello – tamten*, służą do wskazania danego przedmiotu, który w przypadku dwóch pierwszych kolumn jest położony bliżej nas, a w przypadku dwóch kolejnych, jest oddalony.

Przykład: **Questa è la mia camera.**

To jest mój pokój.

Quella là è di mio fratello.

Tamten jest mojego brata.

questo libro

questi libri

quel libro

quei libri

quest'orologio

questi orologi

quell'orologio

quegli orologi

questo zaino

questi zaini

quello zaino

quegli zaini

questa camera

queste camere

quella camere

quelle camere

quest'agenda

queste agende

quell'agenda

quelle agende

Strona 85

L'OCCORRENTE PER LA SCUOLA

LESSICO:

Ho una nuova stampante.

Ho bisogno di comprare bustine di plastica, due raccoglitori e una risma di carta.

Il calendario è alla parete.

Sul ripiano, a destra della scrivania ci sono i miei manuali.

Sotto la scrivania, in terra c'è il mio zaino.

Accanto alla porta c'è un grande armadio.

Nell'angolo della camera sulla scrivania c'è il mio portatile.

In mezzo alla camera c'è un tavolo con sei sedie attorno.

Contro la parete c'è la mia vecchia poltrona.

Davanti alla finestra c'è un comodino.

Dietro alla scrivania ci sono degli scaffali.

Strona 87

HO DEGLI AMICI A ROMA

LESSICO:

Ho dei parenti a Milano.

Cerco un albergo a buon prezzo.

Non ti preoccupare!

Loro sono disponibili.

Ti ringrazio.

Non si può contare su tuo fratello.

WYPRAWKA DO SZKOŁY

Mam nową drukarkę.

Potrzebuję kupić koszulki, dwa segregatory i ryzę papieru.

Kalendarz jest na ścianie.

Na półce, po prawej stronie biurka są moje podręczniki.

Pod biurkiem na podłodze jest mój plecak.

Obok drzwi jest duża szafa.

W rogu pokoju na biurku jest mój laptop.

Na środku pokoju jest stół, a dookoła sześć krzesel.

Przy ścianie jest mój stary fotel.

Przed oknem jest szafka.

Za biurkiem są szafki.

MAM PRZYJACIÓŁ W RZYMIE

Mam krewnych w Mediolanie.

Szukam hotelu w dobrej cenie.

Nie martw się!

Oni są otwarci (dyspozycyjni).

Dziękuję ci.

Nie można liczyć na twojego brata.

Va' a prendere dello zucchero!

Idź po cukier!

Hai comprato delle patate?

Kupiłeś ziemniaki?

L'ARTICOLO PARTITIVO – RODZAJNIK CZĄSTKOWY

Rodzajnik częstkowy pozwala na wprowadzenie w zdaniu rzeczownika o nieokreślonej ilości. Tworzy się z połączenia form przyimka *di* i rodzajnika określonego.

del	pane	chleb
dell'	ananas	ananas
dello	zucchero	cukier
della	frutta	owoce
dei	panini	bułki
degli	gnocchi	kluski
delle	patate	ziemniaki

Przykład: **Mangio del pollo.**

Jem kurczaka.

Leggo dei libri.

Czytam książki.

Strona 88

UN NUOVO APPARTAMENTO

NOWE MIESZKANIE

LESSICO:

Abito in un condominio al secondo piano.

Mieszkam w bloku na drugim piętrze.

L'ascensore è necessario e da noi è sempre guasto.

Winda jest konieczna, a u nas jest ciągle zepsuta.

Vado in bagno.

Idę do łazienki.

Ecco la mia nuova camera da letto e il soggiorno.

Oto moja nowa sypialnia i salon.

Purtroppo non ho né solaio né cantina.

Niestety, nie mam ani strychu, ani piwnicy.

Devo sistemare le mie cose.

Muszę poukładać moje rzeczy.

Abiti in una villetta a schiera?

Mieszkasz w szeregowcu?

Costa un patrimonio!

Kosztuje majątek!

Non ho ancora comprato la lavatrice, la lavastoviglie e il frigorifero.

Nie kupiłam jeszcze pralki, zmywarki i lodówki.

Strona 91

IN UN'AGENZIA IMMOBILIARE

LESSICO:

La chiamo per un annuncio apparso in Internet.

Al momento è attuale.

L'appartamento si trova in una palazzina del centro.

È libero fin da subito?

Purtroppo si libera solo fra tre settimane.

Le bollette sono alte?

Il proprietario non è ancora tornato.

Quando può farmi vedere l'appartamento.

La richiamo fra due giorni.

W AGENCJI NIERUCHOMOŚCI

Dzwonię do Pani z ogłoszenia z Internetu.

Na chwilę obecną jest aktualne.

Mieszkanie znajduje się w kamienicy w centrum.

Jest wolne od zaraz?

Niestety, zwalnia się dopiero za trzy tygodnie.

Czy opłaty są wysokie?

Właściciel jeszcze nie wrócił.

Kiedy może mi Pan/Pani pokazać mieszkanie?

Oddzwonię do Pani/Pana za dwa dni.

Strona 95

UNITA IV – VEDIAMO CHI SONO PER DAVVERO!

UNIT IV – ZOBACZMY, JACY SĄ NAPRAWDĘ!

LESSICO:

Non faccio altro che navigare in Internet.

Pronto, è caduta la linea.

Giorgio, dov'è la mia chiavetta?

Ti piacciono i gialli?

Saluti dalla bella Calabria!

Permesso?

Nic innego nie robię, tylko serfuję po Internecie.

Halo, coś przerwało.

Giorgio, gdzie jest mój pendrive?

Lubisz kryminały?

Pozdrowienia z pięknej Kalabrii.

Czy można?

Strona 96

UNA LETTERA DI MARCOLINA

LIST MARCOLINY

LESSICO:

Giorgio, pazzo come sempre, ha lasciato la sociologia e si è fatto agricoltore.

Giorgio, zwariowany jak zawsze, rzucił socjologię i został rolnikiem.

Non sono tranquilla.

Nie jestem spokojna.

È un vero bamboccione.

To naprawdę duże dziecko.

Secondo me, non è ancora cresciuto. Według mnie, on jeszcze nie dorósł.

GRAMMATICA

39 IL PASSATO PROSSIMO – SEGUITO

Il passato prossimo jest czasem przeszłym dokonanym składającym się z dwóch elementów: czasownika posiłkowego – ausiliare: *essere* lub *avere* i imiesłowu czasu przeszłego – participio passato tworzonego według poniższego schematu.

infinito	PARLARE	POTERE	SENTIRE
participio passato	PARLATO	POTUTO	SENTITO

Z czasownikami posiłkowymi *essere* odmieniane są:
– czasowniki powiązane z ruchem w danym kierunku:

Przykład: **Sono corsa a scuola.**
Sono andata al bar.

Pobiegłam do szkoły.
Poszłam do baru.

Natomiast czasowniki nazywające ruch, ale niezwiązane z wyborem kierunku, odmieniane są z czasownikiem posiłkowym *avere*.

Przykład: **Oggi ho corso molto.**

Dzisiaj bardzo się nabiegałam.

– czasowniki zwrotne:

Przykład: **Mi sono svegliata.**

Obudziłam się.

Uwaga! Jeżeli podmiot i dopełnienie dalsze są takie same, stosujemy czasownik posiłkowy *essere*.

Przykład: **Mi sono spiegata tutto.**
Ci siamo fatti una pausa.
Ti sei comprato una moto?

Wyjaśniłam sobie wszystko.
Zrobiliśmy sobie przerwę.
Kupiłeś sobie motor?

Należy uważać przy wyborze czasownika posiłkowego w przypadku użycia następujących form: *mi, ti, ci, vi*, gdyż mogą pełnić funkcję zaimka zwrotnego lub zaimka dopełnienia bliższego odpowiadającego na pytanie polskiego biernika – bądź dalszego – polskiego celownika. W tym przypadku pomocne jest tłumaczenie na język polski. Tam, gdzie w tłumaczeniu pojawi się zaimek zwrotny – się – stosujemy czasownik posiłkowy *essere*, a w pozostałych przypadkach *avere*.

Przykład: ***Mi sono svegliata.***

Mi hai svegliata.

***Ti sei comprata
una macchina.***

***Ti ho comprato
una macchina.***

Obudziłam się.

Obudziłaś mnie.

*Kupiłaś sobie
samochód.*

*Kupiłam ci
samochód.*

– czasownik zwrotny

– *mi* – zaimek dopełnienia bliższego – odpowiednik polskiego biernika

– *ten sam podmiot i zaimek dopełnienia dalszego* – odpowiednik polskiego celownika

– *ti* – zaimek dopełnienia dalszego – odpowiednik polskiego celownika

Strona 100

IERI CHE COS'HAI FATTO?

CO WCZORAJ ROBIŁAŚ?

LESSICO:

Abbiamo litigato di brutto.

Ho comprato scarpe nuove!

Siamo scesi giù al fiume.

Mi sono messa a studiare a tarda sera.

Beata te!

Ho passato una giornata stupenda!

Bardzo się pokłóciliśmy.

Kupiłam nowe buty!

Zeszliśmy nad rzekę.

Zaczęłam się uczyć późnym wieczorem.

Szczęściara z ciebie!

Spędziłam cudowny dzień!

Strona 101

COMMETTI UN ERRORE!

POPEŁNIASZ BŁĄD!

LESSICO:

Smetti di giocare!

Non ti permetto più di stare al computer!

Mi hai promesso di lasciarmi giocare!

Przestań grać!

Nie pozwolę ci już siedzieć przy komputerze!

Obiecałaś, że pozwolił mi grać!

Mettiti a studiare, migliora i voti!

Non è giusto, io ce la metto tutta!

Ti sei sbagliato, ammettilo!

Quando vi mettete d'accordo?

Quanto ci metti per arrivare da me?

Come sei messa con la relazione?

Mi hai raccontato un'altra storia.

Adesso come la mettiamo?

Per te le cose si mettono male.

Metti la cintura!

Metti la freccia!

Metti in viva voce!

Strona 102

Zabierz się do nauki, popraw oceny!

To niesprawiedliwe, ja daję z siebie
wszystko!

Pomyliłeś się, przyznaj się!

Kiedy się dogadacie?

Ile czasu zabiera ci dojazd do mnie?

Jak stoisz z referatem? Na jakim jesteś
etapie?

Opowiedziałś mi kolejną bajkę. I co
teraz?

Sprawy przybierają zły obrót dla ciebie.

Zapnij pasy!

Włącz kierunkowskaz!

Przełącz na tryb głośnomówiący!

COME SI VIVEVA QUI?

LESSICO:

Ma che discorsi sono questi?!

Ho la mia paghetta e basta!

**Dimmi piuttosto come si viveva qui
una volta.**

**Nei negozi si poteva comprare ben
poco.**

**Alla mia età ci si diverte, ci si
innamora, ci si gode la vita.**

**Con te non si può affrontare
argomenti seri.**

JAK SIĘ TU ŻYŁO?

Co to za gadanie?!

Mam moje kieszonkowe i tyle!

Powiedz mi raczej, jak się tu kiedyś żyło.

W sklepach można było kupić naprawdę
mało.

W moim wieku bawi się, zakochuje się,
używa się życia.

Nie można z tobą poruszać poważnych
tematów.

GRAMMATICA

40 II SI PASSIVANTE – SI BEZOSOBOWE

Forma *si passivante* stosowana jest w zdaniach bez wskazania podmiotu.

Przykład: **Qui si guadagna bene.**

Tutaj zarabia się dobrze.

W zdaniach z *si passivante*, o ile rzeczownik w funkcji dopełnienia bliższego wystąpi w liczbie mnogiej, należy użyć czasownika w trzeciej osobie liczby mnogiej.

Przykład: **Qui si studia una lingua straniera.**

Tutaj uczy się jednego języka obcego.

Là si studiano molte lingue.

Tam uczy się wielu języków obcych.

W przypadku użycia omawianych w tym miejscu form do czasowników zwrotnych należy dodać partykułę: *ci*.

Przykład: **Quando si lavora in fretta, ci si sbaglia spesso.**

Kiedy pracuje się w pośpiechu, często się myli.

41 L'IMPERFETTO – FORME E REGOLE D'IMPIEGO
CZAS PRZESZŁY NIEDOKONANY – FORMY I ZASADY UŻYCIA

	ABITARE	DECIDERE	APRIRE
io	abit <u>avo</u>	decide <u>vo</u>	apri <u>vo</u>
tu	abit <u>avi</u>	decide <u>vi</u>	apri <u>vi</u>
lui, lei	abit <u>ava</u>	decide <u>va</u>	apri <u>va</u>
noi	abit <u>avamo</u>	decide <u>vamo</u>	apri <u>vamo</u>
voi	abit <u>avate</u>	decide <u>vate</u>	apri <u>vate</u>
loro	abit <u>avano</u>	decide <u>vano</u>	apri <u>vano</u>
	-ARE	-ERE	-IRE
io	-avo	-evo	-ivo
tu	-avi	-evi	-ivi
lui, lei	-ava	-eva	-iva
noi	-avamo	-evamo	-ivamo
voi	-avate	-evate	-ivate
loro	-avano	-evano	-ivano

Czas przeszły niedokonany – l'imperfetto – wyraża:

– opis stanu rzeczy, sytuacji, okoliczności, czynności w toku, fizjonomii lub charakteru:

Przykład: ***Era una bella giornata e noi ci stavamo riposando in spiaggia.***

To był piękny dzień, więc odpoczywaliśmy na plaży.

Giorgio aveva una ragazza intelligentissima che tutti noi ammiravamo molto.

Jurek miał bardzo inteligentną dziewczynę, którą my wszyscy bardzo podziwialiśmy.

L'imperfetto wprowadza też czynności wielokrotnie powtarzające się, gdy ilość ich powtórzeń nie jest określona.

Przykład: ***Tutti gli anni andavamo al mare.***

Co roku jeździliśmy nad morze.

Una volta siamo andati in montagna.

Raz pojechaliśmy w góry.

– oraz wprowadza tło do czynności dokonanej.

Przykład: ***Mentre ascoltavo la radio è entrato Marco.***

Gdy słuchałem radia, wszedł Marek.

Strona 105

TELEDIPENDENTI

LESSICO:

Perché non guardi i notiziari?

Dlaczego nie oglądasz dzienników?

Sei proprio un teledipendente!

Jesteś naprawdę uzależniony od telewizji.

Guardo spesso i film d'avventura.

Często oglądam filmy przygodowe.

UZALEŻNIENI OD TELEWIZJI

GLI ITALIANI E LA LETTURA

LESSICO:

Leggere è impegnativo.

Czytanie jest absorbujące.

È un'alternativa al libro stampato.

To alternatywa w stosunku do książki drukowanej.

Meglio di niente.

Lepiej niż nic.

È pur sempre un tipo di lettura.

Ale to zawsze jakiś rodzaj czytania.

Strona 106

TELEFONO E COMPUTER

TELEFON I KOMPUTER

LESSICO:

Ho il cellulare scarico.

Sei proprio distratto.

A volte giro con il cellulare scarico.

Sei proprio permalosa!

Macché!

Non ho sentito le tue chiamate.

Non c'è campo.

Questa volta è andata diversamente.

Lasciamo stare.

È caduta la linea.

Non riesco a connettermi a Internet.

Sono già stufa.

Adesso ho già una connessione veloce.

Ti ho lasciato la mia chiavetta.

Ci sono disturbi sulla linea.

C'è un certo rimbombo della voce, riprovo dopo.

Metti il cellulare sotto carica, per favore.

Mam rozładowaną komórkę.

Jesteś naprawdę roztrzępany.

Czasami chodzę z rozładowaną komórką.

Jesteś naprawdę obraźliwa!

Ależ skąd!

Nie słyszałam twoich telefonów.

Nie ma zasięgu.

Tym razem stało się inaczej.

Dajmy sobie spokój.

Coś rozłączyło.

Nie mogę się połączyć z Internetem.

Mam już dość.

Teraz mam już szybkie łącze.

Zostawiłam ci mojego pendrive'a.

Są zakłócenia na linii.

Jakoś głos odbija, spróbuję potem.

Podłącz mi komórkę do ładowania.

GRAMMATICA

42 I PRONOMI DIRETTI – ZAIMKI DOPEŁNIENIA BLIŹSZEGO

Zaimek dopełnienia bliższego jest formą zastępującą rzeczownik odpowiadający najczęściej na pytanie polskiego biernika. W konstrukcji czasowników włoskich dopełnienie bliższe nie jest wprowadzane przez żaden przyimek.

Przykład: conoscere qualcuno znać kogoś

Zaimek dopełnienia bliższego stawiamy przed czasownikiem.

Przykład: **Paolo conosce mio fratello**. Lo conosce. *Zna go.*

Jeżeli w zdaniu występują dwa czasowniki, zaimek dopełnia bliższego stawiamy przed pierwszym czasownikiem lub po drugim czasowniku, łącząc go bezpośrednio z bezokolicznikiem po uprzednim usunięciu litery -e.

Przykład: **Non lo posso aspettare**. *Nie mogę na niego czekać.*

Non posso aspettarlo. *Nie mogę na niego czekać.*

FORME TONICHE FORMY MOCNE

FORME ATONE FORMY SŁABE

Paolo conosce me .	Paolo mi conosce.	Paweł mnie zna.
Paolo conosce te .	Paolo ti conosce.	Paweł ciebie zna.
Paolo conosce lui .	Paolo lo conosce.	Paweł go zna.
Paolo conosce lei .	Paolo la conosce.	Paweł ją zna.
	Signora, Paolo La conosce.	Proszę Pani, Paweł Panią zna.
	Signore, Paolo La conosce.	Proszę Pana, Paweł Pana zna.
Paolo conosce noi .	Paolo ci conosce.	Paweł nas zna.
Paolo conosce voi .	Paolo vi conosce.	Paweł was zna.
Paolo conosce loro .	Paolo li conosce.	Paweł ich zna.
Paolo conosce loro .	Paolo le conosce.	Paweł je zna.

Formy mocne służą do podkreślenia zaimka w zdaniu. Są one stosowane zawsze po czasowniku.

Przykład: **Marco conosce me, non te**. *Marco zna mnie, nie ciebie.*

Form słabych natomiast używamy zgodnie z wyżej opisanymi zasadami.

W czasach złożonych forma imiestowu czasu przeszłego uzgadniana jest w liczbie i w rodzaju do formy zaimka dopełnienia bliższego.

Przykład: **Paolo L'ha conosciuto**. *Paweł go poznał.*
Paolo L'ha conosciuta. *Paweł ją poznał.*
Paolo li ha conosciuto. *Paweł ich poznał.*
Paolo le ha conosciute. *Paweł je poznał.*

Strona 111

UNA CARTOLINA

LESSICO:

Perché ti guardi attorno così?

Cerco una cartoleria.

Ci rimangono male.

**Mi servono una busta e
un francobollo per l'estero.**

Cerco una buca rossa.

Perbacco.

**Metti l'indirizzo del mittente, non
solo del destinatario.**

**Voglio spedire una lettera
raccomandata.**

La lettera è stata rispedita al mittente.

**Vi ringrazio vivamente per questo
soggiorno.**

Fammi sapere quando arrivi.

Qui si sta a meraviglia.

Spero di vederti presto.

**Mi hai mandato una cartolina
sbrigativa.**

**Grazie Marco!
– Figurati!**

**Grazie, signora!
– Non c'è di che.**

Ti chiedo scusa.

Chiedi scusa alla signora.

Non fa niente!

Mi stai pestando un piede!

Gentile da parte tua!

Non mi piace dormire sotto la tenda.

POCZTÓWKA

Czemu tak rozglądasz się dookoła?

Szukam sklepu papierniczego.

Będzie im przykro. (**rimanere** – zostać)

Potrzebuję kopertę i znaczek na list za granicę.

Szukam skrzynki pocztowej.

No pewnie.

Wpisz adres nadawcy, nie tylko odbiorcy.

Chcę wysłać list polecony.

List został odesłany do nadawcy.

Dziękuję Wam bardzo za ten pobyt.

Daj mi znać, kiedy przyjedziesz.

Tutaj jest cudownie.

Mam nadzieję, że cię wkrótce zobaczę.

Wysłałaś mi lakoniczną kartkę.

Dziękuję, Marku!
– Nie ma sprawy!

Dziękuję Pani!
– Nie ma za co!

Przepraszam cię.

Przepróż Panią.

Nic się nie stało!/Nie szkodzi!

Depczesz mi po stopie!

Miło z twojej strony!

Nie lubię spać pod namiotem.

GRAMMATICA

43 I VERBI: SERVIRE, MANCARE, BASTARE, PIACERE
REGOLE D'IMPIEGO
CZASOWNIKI: POTRZEBOWAĆ, BRAKOWAĆ, WYSTARCZYĆ,
ZASADY UŻYCIA

Stosując wymienione w tytule czasowniki, należy pamiętać o uzgodnieniu ich formy w liczbie i w rodzaju do formy występującego po nich rzeczownika.

Przykład: **Ti piace questa cartolina?**

Ti piacciono queste cartoline?

Podoba ci się ta pocztówka?

Podobają ci się te pocztówki?

W passato prossimo czasownikiem posiłkowym jest essere. Należy jednocześnie zwrócić uwagę na uzgodnienie participio passato – formy imiestowu czasu przeszłego do formy rzeczownika występującego po czasowniku.

Przykład: **Ti sono piaciute queste cartoline?**

Podobały ci się te pocztówki?

Jeżeli po czasowniku *piacere* występuje czasownik, jest on odmieniany zawsze w trzeciej osobie liczby pojedynczej.

Przykład: **Mi piace ballare.**

Lubię tańczyć.

Vi piace viaggiare?

Lubicie podróżować?

Używając wspomnianego czasownika z rzeczownikiem, stosujemy zasady opisane powyżej.

Vocabolario

abbastanza	dosyć	appuntamento s.m.	spotkanie
abitante s.m.	mieszkaniec	aquilino	orli
abitare	mieszkać	argomento s.m.	temat
accanto a	obok	arrabbiarsi	złościć się
accelerato	przyspieszony	arredato	urządzony
accomodarsi	rozgościć się	arrivare	przybyć
adetto s.m.	pracownik	arrivederci	do widzenia
adesso	teraz	arrosto	pieczony
aeroporto s.m.	lotnisko	ascensore s.m.	winda
affatto	wcale	ascoltare	słuchać
affitto s.m.	wynajem	aspettare	czekać
agenzia immobiliare s.f.	agencja nieruchomości	aspettativa s.f.	oczekiwanie
agnello s.m.	tu: jagnięcina	astuccio s.m.	piórnik
agricoltore s.m.	rolnik	attimo s.m.	chwila
aiutare	pomóc	attraversare	przechodzić, przejeżdżać
albergo s.m.	hotel	avere	mieć
alcuno	jakiś, pewien	azzurro	niebieski
all'insù	zadarty	bacioni s.m.pl.	całusy
alla spina	lany (o napoju)	badare	pilnować, tu: zwracać uwagę
alto	wysoki	bagno s.m.	łazienka
altro	inny	bamboccione s.m.	duże dziecko
alunno s.m.	uczeń	banco s.m.	ławka szkolna
alzarsi	wstać	bandiera s.f.	flaga
amico s.m.	przyjaciel	basso	niski
anche	także	basta	dosyć
ancora	jeszcze	bello	piękny, przystojny
andare	iść	bene	dobrze
angolo s.m.	róg	benone	świetnie
anno s.m.	rok	bere	pić
annuncio s.m.	ogłoszenie	bibita s.f.	napój
anticipo s.m.	wyprzedzenie	bilocale s.m.	mieszkanie dwupokojowe
antidolorifico s.m.	środek przeciwbólowy	biro s.f.	długopis
antipasto s.m.	przystawka	biscotto s.m.	ciastko, biszkopt
aperto	otwarty	bisogno s.m.	potrzeba
apparire	pojawić się	bocca s.f.	usta
appartamento s.m.	mieszkanie	bolletta s.f.	rachunek, opłata
appena	jak tylko		
apposta	specjalnie		

borsetta s.f.	torebka	chiacchierone	gadatliwy
bravo	dobry, zdolny	chiamare	tu: dzwonić
brioche s.f.	drożdżówka	chiamarsi	nazywać się
brividi s.m.pl.	dreszcze	chiamata s.f.	telefon
brodo s.m.	rosół	chiaro	jasne
brontolare	narzekać, marudzić	chiave s.f.	klucz
brutto	brzydki	chiedere	pytać, prosić
buongiorno	dzień dobry	chiesa s.f.	kościół
buonsenso s.m.	zdrowy rozsądek	chiudere	zamknąć
burro s.m.	masło	ciao	cześć
busta s.f.	koperta	cimitero s.m.	cmentarz
cadere	upaść	cintura s.f.	pas, pasek
caldo s.m.	ciepło	circa	około
calendario s.m.	kalendarz	città s.f.	miasto
calma s.f.	spokój	cognome s.m.	nazwisko
calmare	uspokoić	colazione s.f.	śniadanie
cambiare	zmienić	collaborare	współpracować
camera da letto s.f.	sypialnia	come	jak
camera s.f.	pokój	cominciare	zaczynać
cancellare	usunąć, anulować	commessa s.f.	sprzedawczyni
cancellino s.m.	ścierak do tablicy	commettere	popętnić
cane s.m.	pies	comodo	wygodny
cantina s.f.	piwnica	compilare	wypełnić
capelli s.m.pl.	włosy	compleanno s.m.	urodziny
capire	rozumieć	comprare	kupić
capitale s.f.	stolica	comunicazione s.f.	wiadomość
capo s.m.	sześć	comunque	jednakże
carne s.f.	mięso	con	z
carnoso	wydatny, mięsisty	condominio s.m.	blok mieszkalny
carta d'identità s.f.	dowód osobisty	conferma s.f.	potwierdzenie
cartoleria s.f.	sklep papierniczy	confinare	graniczyć
cartolina s.f.	pocztówka	confuso	zmieszany
casa s.f.	dom	coniglio s.m.	królik
cassetto s.m.	szuflada	conoscere	znać
celibe s.m.	kawaler	contento	zadowolony
cellulare s.m.	komórka (telefon)	coppia s.f.	para (osób)
cenare	jeść kolację	correre	biec
cercare	szukać	così così	tak sobie
cercare di	starać się	costare	kosztować
certo	pewnie	cotto	ugotowany
chi	кто	crescere	rosnąć
chiacchiere s.f.pl.	pogawędka	crostata s.f.	kruche ciasto

cugino s.m.	kuzyn	evidenziatore s.m.	zakreślacz
cuoco s.m.	kucharz	facile	łatwy
curare	leczyć	fame s.f.	głód
d'accordo	dobrze, zgoda	famiglia s.f.	rodzina
da	do (osoby)	famigliola s.f.	rodzinka
dati s.m.pl.	dane	familiare s.m.	członek rodziny
davanti a	przed	fare	robić
davvero	naprawdę	farmacia s.f.	apteka
decidere	decydować	faticare	mieć trudność
denuncia s.f.	zgłoszenie	favore s.m.	przystługa
descrivere	opisać	fazzoletto s.m.	chusteczka
destinatario s.m.	adresat	febbre s.f.	gorączka
destra	prawo	felice	szczęśliwy
dietro	za	fermata d'autobus s.f.	przystanek autobusowy
difficile	trudny	festeggiare	świętować
dimenticarsi	zapomnieć	figlia s.f.	córka
dire	powiedzieć	figlio s.m.	syn
disordine s.m.	nieporządek	finalmente	w końcu
disponibile	otwarty, dyspozycyjny	finché	dopóki
distributore s.m.	stacja benzynowa	fine	tu: wąskie
ditta s.f.	firma	fine s.f.	koniec
diverso	inny, różny	finestra s.f.	okno
divorziato	rozwodnik	fino a	aż do
dolce	słodki	fiume s.m.	rzeka
domanda s.f.	pytanie	forbici s.f.pl.	nożyczki
domani	jutro	formaggio s.m.	ser
domenica s.f.	niedziela	forno s.m.	tu: piekarnia
dopo	potem	forse	być może
dormire	spać	fortunato	szczęściarz
dove	gdzie	fra	za, pomiędzy
dovere	musieć	francobollo s.m.	znaczek
dritto	prosto	fratelli s.m.pl.	bracia, rodzeństwo
durante	podczas	freccia s.f.	tu: kierunkowskaz
duro	twardy, ciężki	freddo s.m.	zimno
entrare	wejść	frequentare	uczęszczać
esagerare	przesadzać	fretta s.f.	pośpiech
esatto	dokładnie	frigorifero s.m.	lodówka
esempio s.m.	przykład	frizzante	musujący
esercizio s.m.	ćwiczenie	gelato s.m.	lody
esperienza s.f.	doświadczenie	geloso	zazdrosny
essere	być	gemello s.m.	bliźniak
estero s.m.	zagranica		

genero s.m.	zięc	isciversi	zapisać się
genitori s.m.pl.	rodzice	isola s.f.	wyspa
gente s.f.	ludzie	italiano	włoski,
già	już, właśnie	italiano s.m.	Włoch
giallo(film) s.m.	kryminat	laborioso	pracowity
giardino s.m.	ogród	lamentarsi	narzekać
ginnasio s.m.	dwa pierwsze lata liceum	lasciare	zostawić
giocare	grać	laurea s.f.	magisterium
giornataccia s.f.	fatalny dzień	laurearsi	obronić się
giorno s.m.	dzień	lavagna s.f.	tablica
girare	skręcać, jeździć	lavatrice s.f.	pralka
giro s.m.	tu: podróz, spacer	lavoro s.m.	praca
giusto	słuszny	leggere	czytać
gnocco s.m.	kluska	lettera s.f.	tu: list
gola s.f.	gardło	libero	wolny
grazie	dziękuję	libro s.m.	książka
gridare	krzyzczyć	liceale s.m.	licealista
grigio	szary	liceo s.m.	liceum
guadagnare	zarabiać	limone s.m.	cytryna
guastarsi	zepsuć się	lingua s.f.	język
gusto s.m.	gust	liscio	prosty
ieri	wczoraj	litigare	kłócić się
imbucare	wrzucić do skrzynki	livello s.m.	poziom
immaginare	wyobrazić sobie	lode s.f.	wyróżnienie
imparare	nauczyć się	lungo	długi
impegnato	zajęty	ma	ale
impegno s.m.	zajęcie	macedonia s.f.	sałatka owocowa
impiegato s.m.	pracownik biurowy	madre s.f.	matka
incontrare	spotkać	madrelingua	rodzimy
indirizzo s.m.	adres	magro	chudy
infatti	rzeczywiście	mai	nigdy
infermiere s.m.	pielęgniark	maiale s.m.	tu: wieprzowina
iniziare	zaczynać	mal s.m.	ból
inoltre	poza tym	malato	chory
inospitale	niegościny	male	źle
insegnante s.m.	nauczyciel	mandare	wysyłać
insieme	razem	mangiare	jeść
insomma	w sumie	mano s.f.	ręka
inutile	bezużyteczny	manuale s.m.	podręcznik
invece	natomiast	manzo s.m.	wołowina
inzuppare	moczyć	mare s.m.	morze
		marito s.m.	mąż

marittimo	morski	niente	nic
marrone	brązowy	nome s.m.	imię
matita s.f.	ołówek	nonna s.f.	babcia
mattina s.f.	rano	nonno s.m.	dziadek
mattinata s.f.	poranek	notizia s.f.	wiadomość
maturità s.f.	matura	notte s.f.	noc
medicinale s.m.	lekarstwo	nubile s.f.	panna
medio	średni	nuora s.f.	synowa
mela s.f.	jabłko	nuotare	pływać
melone s.m.	melon	occhiali s.m.pl.	okulary
membro s.m.	członek	occhio s.m.	oko
meno	mniej	occorrente s.m.	wyprawka
mentre	podczas	occuparsi	zajmować się
mese s.m.	miesiąc	oggi	dzisiaj
mestiere s.m.	zawód	ombrello s.m.	parasol
mettere	kłaść	ondulato	falowany
mezzo s.m.	środek	operaio s.m.	robotnik
mezzogiorno	południe	oppure	lub
mica	przecież	ora	teraz, godzina
migliorare	polepszyć	ordinare	zamawiać
mittente s.m.	nadawca	ordinato	porządny, uporządkowany
mobile s.m.	mebel	ordine s.m.	tu: porządek
modulo s.m.	formularz	orecchio s.m.	ucho
moglie s.f.	żona	ormai	teraz, już
monocale s.m.	kawalerka	orologio s.m.	zegar
montagna s.f.	góra	ospedale s.m.	szpital
monte s.m.	góra	ospitale	gościenny
mostra s.f.	wystawa	ossobuco s.m.	udziec cielęcy
municipio s.m.	urząd miejski	ottimo	doskonały
nascita s.f.	urodzenie	ottimo	świetnie
naso s.m.	nos	ovviamente	oczywiście
Natale s.m.	Boże Narodzenie	pace s.f.	pokój, spokój
nato	urodzony	padre s.m.	ojciec
navigare	serfować (w sieci)	paese s.m.	kraj
nazionalità s.f.	narodowość	pagamento s.m.	płatność
neanche	nawet, też nie	pagare	płacić
necessario	konieczny	pagato	płatny, zapłacony
negato	nieuzdolniony	paghetta s.f.	kieszonkowe
negozio s.m.	sklep	pane s.m.	chleb
nero	czarny	panino s.m.	bułka
nessuno	nikt, żaden	panna s.f.	śmietana
nevicare	padać (o śniegu)		

parete s.f.	ściana	poltrona s.f.	fotel
parlare	mówić, rozmawiać	pomeridiano	popołudniowy
parrucchiera s.f.	fryzjerka	pomeriggio s.m.	popołudnie
parte s.f.	strona	ponte s.m.	most
partire	wyjechać	porta s.f.	drzwi
Pasqua s.f.	Wielkanoc	portafoglio s.m.	portfel
passare	przejsć(obok), spędzać (czas)	portare	przynieść, podwieźć
passaggiata s.f.	spacer	portato	uzdolniony
pasta s.f.	makaron	postino s.m.	listonosz
patata s.f.	ziemniak	potere	móc
patente s.f.	prawo jazdy	pranzo s.m.	obiad
patrimonio s.m.	majątek	preferibilmente	najchętniej
paura s.f.	strach	prendere	brać
pazienza s.f.	cierpliwość, trudno	prenotare	rezerwować
pazzo	szalony	prenotazione s.f.	rezerwacja
peccato	szkoda	preoccuparsi	martwić się
penisola s.f.	półwysep	prepararsi	przygotować się
penna s.f.	pióro, długopis	presentarsi	przedstawić się
pennarello s.m.	pisak	presto	wcześniej, szybko
pensare	myśleć	prezzo s.m.	cena
pensione s.f.	emerytura	prima	tu: wcześniej
per	dla	primario	pierwszy tu: podstawowa (szkoła)
perbacco	No pewnie!	primo	pierwszy
perché	dłaczego, ponieważ	profumo s.m.	perfum
perfetto	doskonały	promettere	obiecać
permettere	pozwolić	pronto	halo, gotowy
però	jednak	pronuncia s.f.	wymowa
pesante	ciężki, uciążliwy	proprietario s.m.	właściciel
pesce s.m.	ryba	proprio	własnie
pesce spada s.m.	miecznik	prosciutto s.m.	szynka
piacere	miło mi, podobać się	prossimo	przyszły, następny
piano s.m.	piętro	pure	nawet, także
pigro	leniwy	purtroppo	niestety
piovere	padać (o deszczu)	quaderno s.m.	zeszyt
piscina s.f.	basen	qualche	kilka
più	więcej	qualcosa	coś
piuttosto	raczej	quando	kiedy
polacco	polski	quanto	ile
polacco s.m.	Polak	questura s.f.	komenda policji
polipo s.m.	ośmiornica	quindi	a więc
pollo s.m.	kurczak		

quotidiano	codzienny	scrivania s.f.	biurko
raccoglitore s.m.	segregator	scrivere	pisać
raccomandata s.f.	polecony	scuro	ciemny
raffreddato	przeziębiony	scusa s.f.	wymówka
ragazzo s.m.	chłopak	scusare	przepraszać
ragione s.f.	racja	secondo	drugi
relazione s.f.	sprawozdanie	sede s.f.	siedziba
responsabile	odpowiedzialny	sedia s.f.	krzesło
restituire	oddać	seguire	uczęszczać
riccio	kręcony	semaforo s.m.	światła drogowe
ricevere	otrzymać	sempre	zawsze
richiamare	oddzwonić	sentire	słyszeć
ricordarsi	przypomnieć sobie, pamiętać	senza	bez
riferimento s.m.	odniesienie	sera s.f.	wieczór
rifinitura s.f.	wykończenie	serio	poważny
righello s.m.	linijka	servire	służyć
riguardare	dotyczyć	sesso s.m.	pleć
ringraziare	dziękować	sete s.f.	pragnienie
ripassare	powtórzyć (materiał)	settimana s.f.	tydzień
ripetere	powtarzać	sicuro	pewien
ripiano s.m.	półka	sinistra	lewo
riprovare	spróbować jeszcze raz	sistemare	uporządkować, ułożyć
risma s.f.	ryza papieru	slanciato	szczypty
rispondere	odpowiadać	smettere	przestać
ritardo s.m.	opóźnienie	soggiorno s.m.	tu: salon
robusto	dobrze zbudowany	solaio s.m.	strych
rotonda s.f.	rondo	soldi s.m.pl.	pieniądze
salmone s.m.	łosoś	solito	zwykły
salutare	pozdrowić	solo	tylko
sapere	wiedzieć, umieć	sonno s.m.	sen
sbagliare	omylić	sopra	na, ponad
sbrigarisi	spieszyć się	soprattutto	szczególnie
scaffale s.m.	szafka	sorella s.f.	siostra
scarpa s.f.	but	sostituire	zastąpić
scemo	głupi	sotto	pod, poniżej
scendere	schodzić, wysiadać	spaccone s.m.	chwalipięta (rodzaj męski)
scherzare	żartować	spagnolo	hiszpański,
scordarsi	zapomnieć	spagnolo s.m.	Hiszpan
scorso	ubiegły	spendere	wydać
scorta s.f.	zapas	spesa s.f.	wydatek, zakupy

spesso	często	troppo	zbyt dużo
spiegare	tłumaczyć	trovare	znaleźć
spigola s.f.	labraks	ufficio s.m.	biuro
sposato	żonaty	ultimamente	ostatnio
stampa s.f.	tu: prasa	ultimo	ostatni
stampante s.f.	drukarka	uova strapazzate s.f.pl.	jajecznica
stanco	zmęczony	uovo s.m.	jajko
stanza s.f.	pokój	urgente	pilny
stare	czuć się	usare	używać
statura s.f.	wzrost	uscire	wychodzić
stazione s.f.	dworzec	utile	przydatny
stesso	ten sam	vacanze s.f.pl.	wakacje
stipulare	zawrzeć (umowę)	vedere	widzieć
strada s.f.	droga	vedovo s.m.	wdowiec
stupendo	cudowny	vendere	sprzedać
subito	natychmiast	venire	przyjść
suocera s.f.	teściowa	vento s.m.	wiatr
suocero s.m.	teść	verde	zielony
svegliarsi	budzić się	verdura s.f.	warzywa
tabaccheria s.f.	kiosk	verifica s.f.	tu: klasówka
tanto	dużo	vero	prawda
tardi	późno	viaggiare	podróżować
tasca s.f.	kieszka	vicino	blisko
tedesco	niemiecki	villetta a schiera s.f.	szeregowiec
tedesco s.m.	Niemiec	vitello s.m.	tu: cielęcina
tempo s.m.	czas	viva voce s.m.	system głośnomówiący
terra s.f.	ziemia	vivere	żyć
tesserino sanitario s.m.	legitymacja ubezpieczeniowa	voglia s.f.	chęć
testa s.f.	głowa	volere	chcieć
tirare	tu: wiać	volta s.f.	raz
tonno s.m.	tuńczyk	voto s.m.	tu: ocena
tonnare	wracać	zaino s.m.	plecak
torto s.m.	nieślusznosc	zia s.f.	ciocia
tranquillo	spokojny	zio s.m.	wujek
trattabile	do negocjacji	zuccherio s.m.	cukier
tremare	trząść się	zucchina s.f.	kabaczek
trilocale s.m.	mieszkanie trzy pokojowe		

